

Delårsrapport 2024-08-31

Kommunfullmäktige 2024-10-17 § 106

Dnr: KS 173/2024



**Arboga
kommun**

Innehåll

INLEDNING	2
FÖRENKLAD FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	3
Händelser av väsentlig betydelse	12
Förväntad utveckling	14
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	17
Kommunfullmäktiges mål 1: Arboga växer och utvecklas.....	18
Kommunfullmäktiges mål 2 Arboga är tryggt och inkluderande.....	21
Kommunfullmäktiges mål 3 En god omsorg för alla.....	25
Kommunfullmäktiges mål 4 Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter	27
Kommunfullmäktiges mål 5 En ekologisk hållbar kommun	29
Kommunfullmäktiges mål 6 En god och likvärdig utbildning för alla	32
Kommunfullmäktiges mål 7 Fler Arbogabor i arbete	37
Kommunfullmäktiges mål 8 En attraktiv arbetsgivare	40
Kommunfullmäktiges mål 9 En långsiktig hållbar ekonomi	42
Samlad god ekonomisk hushållning.....	45
Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning	48
Balanskravsresultat	57
Väsentliga personalförhållanden	59
Resultaträkning	63
Balansräkning	64
Notförteckning	65
Driftredovisning	68
Investeringsredovisning.....	71

INLEDNING

Delårsrapporten är en återrapportering till förtroendevalda gällande hur långt verksamheten nått med årets strategiska och ekonomiska plan. Fokus ligger på de politiskt fastställda målen och inriktningarna/fokusområdena samt en avstämning av ekonomin. Den ska beskriva både kommunens och kommunkoncernens utveckling.

Fördjupad information kan hämtas ur delårsrapporter som varje nämnd, bolag och förbund tar fram.

Uppföljning sker av verksamheternas framtagna aktiviteter och indikatorernas utfall. En analys av vad som har genomförts hittills i år och vilken effekt det har fått eller förväntas få samt en samlad bedömning av förväntad måluppfyllelse för helår.

Verksamhetens drift och investering redovisas, liksom en redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till budget.

Uppföljningen ska fokusera på avvikelser. Genom att fokusera på avvikelser och initiera åtgärdsplaner säkerställer uppföljningen att verksamheten når de beslutade målen och håller sig inom de tilldelade ekonomiska ramarna.

Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden, eller förväntas hända efter dess slut, beskrivs.

Delårsrapporten syftar till att ge förtroendevalda och chefer underlag för att vidta åtgärder.

FÖRENKLAD FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande bild av den samlade verksamheten i kommunkoncernen under året. I denna del beskrivs det samhällsekonomiska läget och samhällsutvecklingen samt den förväntade utvecklingen för kommunen. I förvaltningsberättelsen återfinns upplysningar om händelser av väsentlig betydelse som påverkar ekonomin. Här presenteras en finansiell analys av Arboga kommun och kommunkoncernen, en redovisning av målen för god ekonomisk hushållning och en samlad bedömning av måluppfyllelsen. Här redovisas också det lagstadgade balanskravet samt övergripande information om väsentliga personalförhållanden i koncernen.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

I detta avsnitt beskrivs Arboga kommun och kommunkoncerns utveckling utifrån omvärldsperspektiv. Inledningsvis kommenteras faktorer i samhällsekonomin som påverkar. Därefter behandlas områden och förutsättningar som bedöms viktiga för utveckling.

Ekonomi i omvärlden (källa: Sveriges Kommuner och Regioner, SKR)

I år dämpas inflationen i flertalet av världens ekonomier och stabiliseras nära inflationsmålen, vilket får flera centralbanker att sänka styrräntorna. Det gör att den globala efterfrågan gynnas, men stimulansen blir liten jämfört med föregående års åtstramningar. De högre prisnivåerna ligger kvar och det tar tid innan räntesänkningarna ger full effekt, den globala tillväxten tar därför fart först 2025. Den lägre inflationstakten i år i Sverige har gjort att Riksbanken börjat sänka styrräntan och man räknar med ytterligare sänkningar under året.

Svensk ekonomi har legat före andra länder i nedgångsfasen och SKR räknar därför med en tidigare uppgång, men det kommer ändå att dröja till 2025 innan de lägre räntorna slår igenom och tillväxten tar fart ordentligt. Då räknar SKR med att BNP ökar med 2,8 procent jämfört med årets svaga tillväxt på 0,6 procent. I år blir dessutom löneökningstakten högre än inflationen, något som får hushållens reallöner att öka. Till följd av räntesänkningar förväntas hushållens ränteutgifter bli lägre.

Många arbetsgivare har behållit den fasta personalen så länge som möjligt, till skillnad från vid tidigare konjunktur nedgångar. I år väntas företagen inte kunna fortsätta med hamstringen av arbetskraft vilket gör att fler företag minskar sin personalstyrka och antalet sysselsatta faller. Arbetslösheten stiger därmed till 8,5 procent som årsgenomsnitt. När efterfrågan och BNP ökar under 2025 kommer medelarbetstiden att öka och därmed ökar sysselsättningen. År 2026 väntas en hög sysselsättningstillväxt och arbetskraftsdeltagandet 2027 väntas nå samma nivå som 2023.

Fortsatt höga pris- och räntenivåer pressar kommunernas ekonomi i Sverige samtidigt som skatteunderlaget 2024 väntas öka långsammare än på många år. Resultaten i sektorn fortsätter att falla till historiskt låga nivåer 2024 och beräknas till sammantaget 2 miljarder kronor. Lägre inflation gör att kommunernas kostnadsökningar för varor och tjänster stabiliseras efter ett par år med stora ökningar. Lönerna väntas öka relativt mycket, omkring en procentenhet mer än snittet de senaste tio åren. Det bidrar till den relativt höga sammantagna pris- och löneökningen i kommunerna på 4,7 procent.

Befolkningsförändringar har visat sig vara en av de stora utmaningarna de kommande tio åren. Jämfört med den befolkningsframskrivning SCB gjorde 2023 är befolkningstillväxten för samtliga kommuner mer än halverad de närmaste tio åren i senaste prognosen. Antalet barn och unga beräknas minska med 200 000 fram till 2033. Det kommer alltså inte bara att bli svagare skatteintäkter än många räknat med utan det innebär också betydligt mindre behov av förskola, skola, barnomsorg i ett lite längre perspektiv. Samtidigt ökar antalet personer över 80 år i stort sett i samma takt som i tidigare prognoser. Förändringen innebär att resurser kommande år måste ställas om från verksamheter riktade mot barn och unga till verksamheter riktade mot äldre. De flesta kommuner och regioner är vana vid att befolkningen ökar, vilket har lett till snabbt ökande skatteintäkter. Detta kan komma förändras framåt mot bakgrund av befolkningsförändringar.

Arbogas utveckling

När det gäller inflation, priser och räntor som är en viktig faktor som påverkar hela kommunkoncernen, både drift- och investeringsredovisningen, har läget stabiliserats och räntorna börjat sjunka. Men i takt med att koncernens lån omsätts ligger den genomsnittliga räntan betydligt högre än tidigare nivåer när lånen omsattes senast, vilket påverkar bolagen negativt. Det är i dagsläget de kommunala bolagen som påverkas direkt av dagens räntenivåer då kommunen inte har några lån. Priserna är fortsatt på en hög nivå men stabila. Framåt behöver fortsatt fokus bland annat ligga på energieffektivisering av kommunala fastigheter påskyndat av höga energipriser. Till följd av försämrad konjunktur upplever vissa verksamheter färre antal besökare och här behöver man fundera över hur det kan hanteras.

Stora investerings- och underhållsbehov samtidigt som resultaten blir lägre kan innebära ökat lånebehov framöver. Det är därför av största vikt att ränte- och prisnivåerna blir lägre för att inte ekonomin ska urholkas. Utveckling av och förädling av koncernens fastighetsbestånd är viktig och prioritering görs i underhåll och investeringsplaneringen.

Sysselsättningens utveckling har hittills ändå varit ganska gynnsam i Arboga, trots lågkonjunktur. Arbetsmarknaden har börjat visa vissa svaghetstecken i och med den försvagade konjunkturen. En svagare arbetsmarknad påverkar inte bara kommunens olika intäkter utan kan även så småningom komma öka kommunens kostnader för

försörjningsstöd. Kommunen tar en aktiv roll för att möta behovet av utbildning och arbetsmarknadsåtgärder, genom att skapa ett gott samarbete med näringslivet och verka för företagsetableringar. Försvarsmakten och försvarsindustrin planerar att anställa väldigt många personer under en femårsperiod, vilket givetvis kan påverka orten positivt på många olika sätt när det gäller sysselsättningen, befolkningsutveckling till handel och andra besöksnäringar.

Trots tidigare goda ekonomiska resultat i Arboga kommun och kommunkoncern så finns flera utmaningar, vilket innebär krav på en effektiv ekonomistyrning som anpassas efter organisationens förutsättningar. Det är viktigt att vidta åtgärder för att minska ekonomiska obalanser utöver budget. Det är därför viktigt att kommande budgetar fastställs utifrån tillgängliga ekonomiska ramar. För att klara en långsiktigt god ekonomisk hushållning är det även viktigt att kommunen har resultatnivåer med tillräckliga marginaler för att ha handlingsberedskap om förutsättningar förändras och för att minimera behovet av upplåning. Det kommer således finnas behov framåt av årliga effektiviseringar och omprioriteringar. Kan man få ett starkt finansiellt handlingsutrymme finns goda förutsättningar anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och neddragningar i verksamheten.

En god ekonomisk hushållning ställer krav på att hela kommunkoncernen har en långsiktighet i sin planering. Det kräver till exempel en analys av verksamhetsförändringar på grund av hur befolkningen utvecklas samt den demografiska utvecklingen och att se koncernen i sin helhet. Denna utveckling kommer innebära ett ökat fokus på effektivisering och omprioriteringar. Det sker tydliga förändringar mellan åldersgrupperna vilket påverkar såväl kostnadstrycket som behovet av olika typer av verksamhetslokaler.

Befolkning

Invånarantalet i Arboga kommun har ökat med 35 personer under första halvåret 2024. Ökningen av antalet invånare i Arboga beror på ett positivt flyttningsöverskott. Däremot har fler invånare avlidit än fötts under perioden.

Då befolkningsutvecklingen inte förväntas utvecklas på samma sätt som tidigare, vilket aviserats i hela landet, så är det än viktigare att vara en attraktiv kommun som ska locka både invånare, arbetskraft och näringsliv. Det kommer vara oerhört viktigt att följa befolkningsprognosen och den demografiska utvecklingen och göra de omställningar som krävs.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten har ökat under senaste tiden i hela landet och så även i Arboga. Både den totala arbetslösheten såväl som ungdomsarbetslöshet samt arbetslösheten för utrikes födda jämfört med föregående år. Viktigt att betona är dock att

sysselsättningens utveckling har hittills ändå varit skapligt gynnsam, trots lågkonjunktur.

Bostadsmarknad och byggande

Den ekonomiska utvecklingen med höga räntor och inflation har dämpat nyproduktion av bostäder.

För att klara bostadsförsörjningen inför en demografisk utveckling med en ökning av personer i åldrarna 85 år och uppåt måste fler bostäder av olika slag för äldre skapas. Det är också viktigt att kunna möta upp med attraktiv, detaljplanelagd och byggklar mark för även andra kategorier boende. Likaså att ha en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetableringar och för befintliga verksamheter i kommunen.

Inom förskola och skola behöver man se över behovet av verksamhetslokaler. Det behövs inom hela kommunkoncernen en gemensam bild och långsiktig plan för att möta framtidens behov.

Näringsliv och företagande

Näringslivet har utvecklats väl i kommunen. Kostnadsökningar eller efterfrågeförändringar har inte medfört några stora konsekvenser i form av varsel eller andra neddragningar. Det är stor bredd på näringslivet i Arboga, alltifrån högteknologisk kompetens, speciellt inom industriell it och underhåll av flyg- och markbunden elektronik till tillverkningsindustri och tjänstesektor. Näringslivsklimatet i kommunen har utvecklats positivt.

Allt fler företag är beroende av en större geografisk arbetsmarknad för att kunna tillgodose sitt kompetensbehov och därmed tillgång till bra kommunikationer såsom kollektivtrafik.

Satsningar som syftar till att positionera Arboga i en nationell kontext, stärka Arbogas roll som boende- och arbetsort och öka antalet invånare, företag och besökare är framgångsfaktorer. Under 2024 presenteras resultatet av etableringsplanen som blir ett långsiktigt strategiverktyg för detta så viktiga arbete.

Strategisk samverkansplattform tillsammans med Försvarmakten och försvarsindustrin har skapats. Utgångspunkten i samarbetet är kompetensförsörjning och att stärka Arbogas attraktionskraft både på kort och lång sikt.

Arbeten pågår kring platsvarumärke och kring Arbogas el- och effektförsörjning då dessa är strategiskt viktiga frågor för Arboga. Lika gäller frågor kring infrastruktur och pendlingsmöjligheter. Att verka för fler etableringar och bibehålla ett gott näringslivsklimat kommer vara framgångsfaktorer.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen för kommunens välfärdsuppdrag är en stor utmaning men också högt prioriterat för kommunen som organisation.

Konkurrensen om arbetskraften ökar framåt bland annat till följd av stora pensionsavgångar framöver i hela samhället. För att trygga kompetensförsörjningen kommer arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare och där både medarbetarskap- som ledarskapsutveckling fortsatt kommer att vara i fokus och därmed verka för att vara en konkurrenskraftig arbetsgivare.

Förutom att rekrytera behövs nya arbetssätt, att tillvarata och utveckla kompetensen hos befintliga medarbetare. Medarbetare med rätt kompetens är avgörande för att verksamheten ska kunna drivas med kvalitet och för att klara kommunens myndighetsansvar. Förebyggande arbete för att motverka sjukfrånvaron är också en viktig del i detta sammanhang. Det övergripande syftet är att behålla kompetens, minska personalomsättning, sjukfrånvaron och att öka attraktiviteten i att vara anställd i Arboga kommunkoncern.

Försörjningsstöd

Kommunen måste fortsatt fokusera på att minska och hålla nere antalet hushåll beroende av försörjningsstöd samt utbetalt bistånd. Detta sker idag genom olika insatser för att snabbare få ut personer i egen försörjning. Om arbetslösheten ökar till följd av lågkonjunktur kommer det framöver bli än viktigare att arbeta med förebyggande insatser för att inte påverka den kommunala ekonomin alltför mycket. Utbetalt försörjningsstöd har ökat fram till 31 augusti i år i jämförelse med 2023 men ökningen hittills i år beror främst på höjningen av riksnormen för ekonomiskt bistånd.

Ett "axplock" av vad som pågår i kommunen

- Utveckling besöksnäring, det lokala företagsklimatet
- Etableringsplan, platsvarumärke
- Effektiv och ändamålsenlig organisation
- Implementering inköpsorganisation och förberedelser för e-handel
- Fokus på digitalisering
- Arbeta med att säkra elförsörjning
- Kompetensförsörjning
- Ekonomin i kommunen och bolagen

Risker och osäkerhetsfaktorer

Omvärlds- och verksamhetsrisker

Kommuner och regioner har förutom höjda priser och räntor till följd av inflation även ökade pensionskostnader. Inflationen är en viktig faktor för hur kostnadsbilden utvecklas i kommunen.

Det högre ränteläget påverkar ekonomin i samband med upplåning eller omsättning av lån. Kommunen har stora investeringsbehov de kommande åren vilket då kommer påverka kommunkoncernens ekonomi. Kommunkoncernen måste utifrån detta sammanhang även i fortsatt budgetplanering anpassa kostnadsnivåer till tillgängliga resurser både i form av skatteintäkter, statsbidrag och övriga intäkter.

I Arboga kommun sker en stor investering i ny grundskola. Samtidigt behöver lokaler och anläggningar renoveras vilket ökar kostnaderna för kommunen. Då investeringar i verksamhetslokaler sker i det kommunala fastighetsbolaget så sker även upplåning där, vilket senare påverkar kommunens internhyresnivå. Det är därmed viktigt att se ekonomiska konsekvenser för hela kommunkoncernen. I det kortare perspektivet så medför den ökade upplåningen ökade räntekostnader som i sin tur kan påverka fastighetsskötsel och underhåll i nutid.

Inom VA-verksamheten behövs en fortsatt god investeringstakt. Att balansera investeringsprojektens arbetsbelastning för den egna organisationen är en utmaning, samt att inte göra orimligt stora höjningar av taxan. Investeringar som är nödvändiga för att upprätthålla kraven på en god vattenkvalitet och miljö samtidigt med klimatutmaningar. För att på bästa sätt kunna svara mot dessa ökade krav finns ett behov av att ta fram strategier för en hållbar VA-försörjning.

Renoveringar och underhåll av äldre befintliga fastigheter behövs för att möta dagens krav på hållbarhet och funktionalitet.

Befolkningens ålderssammansättning har stor betydelse för kostnadsutvecklingen. Så har även innehåll och ambitionsnivå för alla kommunala tjänster. Utbildning samt vård och omsorg av barn, unga och äldre är den största andelen av kommunens kostnader. Då det föds färre barn och de äldre ökar de närmaste åren, vilket medför ökade kostnader men också behov av förändring och anpassning av de kommunala tjänsterna.

Konkurrensen om arbetskraften kommer att öka framåt och kommer vara märkbar i praktiskt taget alla branscher, sektorer och yrken, inte bara i vård och omsorg och påverka såväl företag som offentlig sektor. Arboga som koncern och arbetsgivare kommer för att klara kompetensförsörjningen behöva fortsätta att rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kompetens. Arbetet med kompetens-försörjningen och insatser och aktiviteter kopplat till att vara en attraktiv arbetsgivare är viktigt. Lönebildningen är även den en viktig parameter.

Finansiella risker

Enligt de nya riktlinjerna för reviderad finanspolicy gäller denna såväl kommunen som för de helägda bolagen. De helägda bolagen genomför själva upplåningen, och för dessa lån ingår kommunen ett borgensåtagande. Låneskulden beräknas öka avsevärt under de kommande åren. Bara under 2024 beräknas låneskulden öka med närmare 270 miljoner kronor. Samtliga lån är upptagna hos Kommuninvest. Utelämnade lån som kommunen har till helägda bolagen ska successivt upphöra. Ett av målen för

finansverksamheten är att säkerställa att finanshanteringen bedrivs med god intern kontroll och med beaktande av lågt risktagande. När det gäller skuldhanteringen ska tre typer av risker hanteras:

- Ränterisk (räntebindning), risk för en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar av det allmänna ränteläget
- Finansieringsrisk (kapitalbindning), risk för att kommunen inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår
- Kreditmarginalrisk (marginalbindning), risk för en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar i kreditmarginaler.

Utifrån dessa risker är riktlinjer antagna för räntebindning och kapitalbindning som finanspolicyn ska följas upp mot.

Uppföljning finanspolicy	Utfall 2023-08-31	Utfall 2024-08-31	Riktlinje uppnås
Högst 40% av portföljen får ha en kapitalbindning som understiger 12 månader	15,21%	22,73%	Ja
Genomsnittliga kapitalbindningen ska vara inom intervall 1,5-4 år	2,33 år	2,66 år	Ja
Högst 40% av portföljen får ha en räntebindning som understiger 12 månader	21,17%	27,57%	Ja
Genomsnittliga räntebindningen ska vara i intervallet 1,5 - 4 år	2,19 år	2,60 år	Ja

Uppföljning per 2024-08-31 visar att riskerna är hanterade enligt finanspolicy.

Kommunkoncernen strävar efter stabila planeringsförutsättningar och stabila räntekostnader. Ränterisken är något som påverkar ekonomin i högsta grad. Koncernen har under lång tid haft låga räntekostnader, men i samband med omsättning av lån samt nyupplåning ökar räntan. Den genomsnittliga räntesatsen de senaste 12 månaderna i årsredovisning 2023 var 1,59 procent och har ökat till 1,92 procent i samband med senaste uppföljningen 2024 och denna bedöms öka ytterligare i takt med nyupplåning och omsättning av befintliga lån med hänsyn till betydligt högre räntenivåer än tidigare. Om aviserade räntesänkningar fullföljs kommer givetvis detta motverka ökningen något av genomsnitträntan. Finanspolicyn innehåller även delar kring likviditetssituationen för att säkerställa betalningsförmåga på kort och lång sikt. Bra rutiner behövs för att effektivt utnyttja tillgänglig likviditet samt uppnå bästa möjliga finansnetto inom ramen för de riktlinjer som fastställts.

Kommunen tillsammans med helägda bolagen arbetar aktivt med att effektivt utnyttja tillgängliga likvida medel inom kommunkoncernkontot på både kort och lång sikt. Utfall samt prognos på kort och lång sikt avseende likviditetsuppföljning följs kontinuerligt upp.

Likviditetsuppföljning kommunen inkl. majoritetsägda bolag och förbund.					
Räntebärande nettofodran/skuld, tkr					
	Utfall	Utfall	Fg året	Kortfristig	Långsiktig
	2023-12-31	2024-08-31	förändring	prognos	prognos
	2023-12-31	2024-08-31	förändring	2024-12-31	2025-12-31
Likviditet bank exkl. skattekonto*	133 081	186 224	53 143	132 500	113 500
-varav majoritetsägda koncernbolag/förbund	40 108	59 281	19 173	32 500	33 500
Utlåning (utelämnade lån majoritetsägda koncernbolag)	279 320	279 320	0	279 320	279 320
Summa räntebärande tillgångar	412 401	465 544	53 143	411 820	392 820
Låneskuld kreditinstitut	-835 500	-1 033 655	-198 155	-1 103 655	-1 333 655
-varav majoritetsägda koncernbolag/förbund	-835 500	-1 033 655	-198 155	-1 103 655	-1 333 655
Låneskuld (utelämnat lån från Arboga kommun)	-279 320	-279 320	0	-279 320	-279 320
Summa räntebärande skulder	-1 114 820	-1 312 975	-198 155	-1 382 975	-1 612 975
SUMMA RÄNTEBÄRANDE	-702 419	-847 431	-145 012	-971 155	-1 220 155

*exklusive checkräkningskredit 50 000 tkr

Det finns inga derivat och övriga placeringar

Borgensåtaganden

Borgensåtagandena gäller för både bolag och förbund i koncernen. I takt med ökad upplåning inom koncernen ökar borgensåtagandet. Kommunen har inte åtaganden för så kallade fallskärmsavtal.

Arboga koncern har i november 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och regioner som var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Borgensåtagandena uppgår till 31 augusti 2024 till 1 033,6 miljoner kronor. Prognosen på helår bedöms uppgå till 1 103,7 miljoner kronor vid årets slut.

Borgensåtaganden tkr, majoritetsägda bolag och förbund.				Beviljade max	Av Arboga
	Utfall 2023-12-31	Utfall 2024-08-31	Prognos 2024-12-31	borgensåtagande innevarande år	kommun utelämnade lån
Arboga Kommunalteknik AB	5 000	5 000	5 000	10 000	-
Arboga Vatten och Avlopp AB	218 000	237 977	237 977	238 000	-
Kommunfastigheter i Arboga AB	612 500	790 678	860 678	1 222 000	192 196
Arbogabostäder AB	-	-	-	33 200	33 224
Rådhuset i Arboga AB	-	-	-	-	53 900
Summa borgensåtaganden, samtliga	835 500	1 033 655	1 103 655	1 503 200	279 320

Samtliga investeringsobjekt är försäkrade

Pensionsförpliktelser

Ur risksynpunkt är kommunkoncernens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden ska finansieras under en lång tid framöver.

De pensioner som intjänats före år 1998 redovisas enligt blandmodellen som en ansvarsförbindelse, viss del genom försäkring. Det innebär att förändringen och åtagandet inte ska redovisas aktivt i kommunens resultat- och balansräkning. Pensioner som intjänats efter år 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen. För pensionerna är prisbasbelopp och inkomstbasbelopp viktiga parametrar. Prisbasbelopp påverkar uppräkningsgraden av löner som ingår i pensionsunderlaget. Inkomstbasbeloppet påverkar storleken och vilka som har rätt till förmånsbestämd ålderspension och fastställs av regeringen.

Kommunens avsättning för pensioner uppgick till 146,6 miljoner kronor per 31 augusti 2024. Prognosen på helår bedöms uppgå till 160,5 miljoner kronor vid årets slut.

Ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser uppgår till 245,7 miljoner kronor per 31 augusti 2024. Prognosen på helår bedöms uppgå till 239,9 miljoner kronor vid årets slut.

Nedan redovisas kommunens pensionskostnader med utfall för år 2023 samt helårsprognos för år 2024.

Pensionskostnader (mnkr, inklusive särskild löneskatt)	Utfall 2023	Prognos helår 2024
Avsättning intjänade pensioner fr o m 1998	12,9	26,6
Avgiftsbestämd ålderspension (individuell del)	37,5	39,8
Pensionsutbetalningar	22,5	27,5
Summa	72,9	93,9

Kostnaderna inkluderar inte de kostnader som finns för pensioner i Räddningstjänst i Mälardalen och Västra Mälardalens Kommunalförbund.

Internkontroll

Inom kontrollmomentet om inköp görs utanför gällande avtal/LOU och LUF där kontroll på inköp hos icke avtalsgiltiga lokala butiker är genomförd och gäller hela kommunkoncernen. Där har förbättringar skett, mindre handlas hos dom lokala butikerna utan avtal.

Inom kontrollmomenten om felaktiga delegeringar genomförs samt delegationsbeslut inom kommunkoncernen som anmäls inom skälig tid finns inga större avvikelser. I samband med kontrollerna upptäcks det att en nämnd saknar uppgift om vilket avsnitt i delegationsordningen som avses.

Egna kontrollmoment som genomförts under årets åtta månader inom nämnder, styrelse och bolag uppvisar inte heller några avvikelser.

Händelser av väsentlig betydelse

Tillsammans kan vi göra mer

Strategiskt partnerskap mellan Arboga kommun, Försvarsmakten, Saab och Combitech har påbörjats där utgångspunkten är ett fördjupat samarbete för att stärka Arbogas attraktionskraft.

Fokus på säkerhets- och krisberedskap

Den nystartade säkerhetsenhet har påbörjat uppdrag med säkerhets- och brottsförebyggande åtgärder för att öka upplevd trygghet och säkerhet i kommunen.

Förbättrad samordning av de tekniska verksamheterna

Förändrad organisation för att samordna de tekniska verksamheterna. Det innebär också att ett nytt politiskt utskott under kommunstyrelsen bildas.

Heltidsresan- heltidsarbete som norm

" Heltidsresan" syftar till att göra heltidsarbete till en norm inom välfärdens verksamheter. Under 2024 har en implementeringsplan upprättats för hur arbetet ska bedrivas i syfte att erbjuda samtliga medarbetare heltid.

Nära vård, ökning av vårdtagare

Hemsjukvården har observerat att omställningen till en god och nära vård har ökat inflödet av vårdtagare i samband med implementeringen av den nya vårdformen.

Nya grundskola

Den nya skolan börjar ta form. De första väggarna har rests och ett bjälklag för första våningen håller på att monteras. Skolans utformning förväntas bidra till högre kvalitet i undervisningen och ökad trygghet för eleverna.

Fritids- och kulturpolitiska programmet

Ett rikt och varierat föreningsliv bidrar starkt till ökad delaktighet, acceptans och inkludering för olika samhällsgrupper. Föreningarna skapar också livsglädje och livskvalitet för många människor, vilket leder till trygghet och sammanhållning.

Etableringsplan

Planen syftar till att göra kommunen till en ännu mer attraktiv plats för företagsetableringar och attrahera fler invånare. Planen är en del i kommunens strategiska arbete för långsiktig tillväxt och utveckling.

Digitaliseringsstrategi

Strategin syftar till att vara ett stöd till nämnder, förvaltningar och helägda bolag för att ge vägledning i att uppnå kommunens vision och strategiska målområden med digitaliseringen som verktyg.

Högsta servicebetyg för bygglov

I årets undersökning, om hur nöjda företagen är med kommunens service så placerar sig Arboga bäst i Sverige inom området bygglovshantering.

Företagsklimat

I årets undersökning, om företagens nöjdhet i samspelet mellan näringslivet och kommunen visar resultatet på en positiv utveckling av de attityder, regler institutioner och kompetens som möter företagen i kontakten med kommunen.

Arboga bibliotek

Placerar sig som nummer sju på listan över kommuner där det lånas flest böcker per invånare i landet.

Bäst i Sverige på klimatsmarta måltider

Organisationen Greenpeace har genomfört en kartläggning av kommunernas klimatambitioner i upphandlingen av offentliga måltids-tjänster. Bäst i Sverige är Arboga tillsammans med Helsingborg.

Högsta betyg till anpassad grundskola

Vid Skolinspektionens senaste granskningen fick anpassad grundskola i Arboga bedömningen ”hög utsträckning”, vilket är det högsta betyget enligt inspektionens kvalitetskriterier.

Gymnasieskolans elevnöjdhet

Vasagymnasiet får i en undersökning från Skolinspektionen ett högt betyg av skolans elever. Resultatet innebär att skolan placerar sig bland de 50 gymnasieskolorna som har bäst betyg i elevnöjdhet.

Händelser av väsentlig betydelse som inträffat efter delårets period

Klartecken för ny kraftledning i Arboga, se mål 1.

Förväntad utveckling

Ekonomiska förutsättningar för Arboga

Den samhällsekonomiska utvecklingen med lägre inflation och räntor väntas påverka även Arbogas ekonomi på ett positivt sätt, men det råder en osäkerhet när och i vilken omfattning exempelvis räntor går ned och att dessa får genomslag i kommun och kommunkoncernens ekonomi. I dagsläget när koncernen tar upp nya lån samt när lån omsätts jämfört med när de senast omsattes är räntan på en betydligt högre nivå än tidigare. Det är i dagsläget främst de kommunala bolagen och förbunden som påverkas av räntenivåerna då kommunen inte har några lån. Det finns stora investerings- och underhållsbehov i Arboga kommunkoncern kommande år och tillsammans med lägre prognostiserade resultat för i år och kommande år kommer lånebehov öka framöver i koncernen. Det är därför av största vikt att räntenivåerna börjar sjunka. I likhet med kommunsektorn i övrigt finns i Arboga kommun och kommunkoncern ett stort behov av investeringar vilket innebär att det också krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna. Med de högre räntenivåerna innebär en ökad upplåning en större påverkan på resultatet vilket även innebär en risk i det långa perspektivet då det finansiella handlingsutrymmet till kommande generationer kan komma att begränsas.

Den lokala arbetsmarknaden är hyfsat stark men svaghetstecken finns i och med den försvagade konjunkturen. En svagare arbetsmarknad påverkar kommunens skatteintäkter, och kan även komma öka kommunens kostnader för försörjningsstöd, beroende på hur länge lågkonjunktur kommer råda. På orten bedöms ändå försvarsindustrin och Försvarsmakten öka antalet anställda de kommande åren, vilket såklart är positivt och motverkande faktorer för stigande arbetslöshet. Arboga kommun har även antagit en ny etableringsplan som syftar till att göra Arboga kommun till en

ännu mer attraktiv plats för företagsetableringar och attrahera fler invånare. Planen är en del i kommunens strategiska arbete för långsiktig tillväxt och utveckling.

Trots tidigare goda ekonomiska resultat i Arboga kommun och kommunkoncern så finns flera utmaningar framöver, vilket innebär krav på en effektiv ekonomistyrning som anpassas efter kommunens förutsättningar. Det är viktigt att kommande budgetar fastställs utifrån tillgängliga ekonomiska ramar. För att klara en långsiktigt god ekonomisk hushållning är det även viktigt att kommunen har resultatnivåer med tillräckliga marginaler för att ha handlingsberedskap om förutsättningar förändras och för att minimera behovet av upplåning.

I dagsläget ser vi heller inte att regeringen inför kommande år gör några större satsningar i kommunsektorn. Statsbidragen är inte värdesäkrade och påverkas av negativt av inflation.

Det kommer finnas behov av årliga effektiviseringar och omprioriteringar. I verksamheten Kan kommunen få ett starkt finansiellt handlingsutrymme finns goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och neddragningar i verksamheten.

Långsiktig plan och strategi

En långsiktig hållbar ekonomi ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering och stabila planeringsförutsättningar. Vilket kräver till exempel en ordentlig analys av alla verksamhetsförändringar som behöver ske på grund av den demografiska utvecklingen, följa befolkningsförändringar och strategiskt arbeta med etableringar, varumärke med mera samt ha synsättet att se till kommunkoncernen i sin helhet. Se över lokalbehov och även lägga en plan för fastigheter där underhållet är eftersatt. Det behövs En långsiktig och gemensam strategi.

För att klara bostadsförsörjningen inför en demografisk utveckling med en åldrande befolkning med ökning av personer i åldrarna 85 år och uppåt måste fler bostäder av olika slag för äldre skapas. Det är viktigt att kunna möta upp med attraktiv, detaljplanelagd och byggklar mark för olika kategorier boende, men även att attrahera till inflyttning till kommunen. Likaså att ha en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetableringar och för befintliga verksamheter i kommunen

I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det också krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna. Med de högre räntenivåerna innebär en ökad upplåning en större påverkan på resultatet vilket även innebär en risk i det långa perspektivet då det finansiella handlingsutrymmet till kommande generationer kan komma att begränsas. Här kommer en effektiv ekonomistyrning och behov av omställning vara än mer i fokus.

Kompetensförsörjning och stor efterfrågan på arbetskraft

Kompetensförsörjningen för kommunens välfärdsuppdrag är en stor utmaning för kommunen som organisation liksom för hela samhället. Konkurrensen om arbetskraften ökar bland annat till följd av pensionsavgångar och demografiförändringar.

För att trygga kompetensförsörjningen kommer arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare, där medarbetskaps- och ledarskapsutveckling fortsatt vara i fokus och verka för att vara en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare. Förutom att rekrytera behövs nya arbetssätt, att tillvarata och utveckla kompetensen hos befintliga medarbetare.

Medarbetare med rätt kompetens är avgörande för att verksamheten ska kunna drivas med kvalitet. Attanställda i större utsträckning väljer att arbeta heltid och att den genomsnittliga pensionsåldern följer den lagstadgade pensionsåldern gynnar både kommunen som den enskilde individen. Förebyggande arbete för att motverka sjukfrånvaron är även en viktig del i detta sammanhang. Det övergripande syftet är att behålla kompetens, minska personalomsättning, sjukfrånvaron och att öka attraktiviteten i att vara anställd i Arboga kommunkoncern.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Nämnderna och styrelserna har egna mål med indikatorer som bidrar till att kommunfullmäktiges övergripande mål uppnås. Verksamheterna har beslutade aktiviteter som i sin tur bidrar till ökad måluppfyllelse.

Delårsrapporten är en återrapportering till förtroendevalda gällande hur långt verksamheten nått med årets strategiska och ekonomiska plan. Fokus ligger på de politiskt fastställda målen och inriktningarna/fokusområdena.

Uppföljning sker av indikatorernas utfall. Om årsutfall finns redovisas det i tabellen och bedömningen av målvärdet sker enligt följande nivåer. När inget årsutfall finns vid delårets slut, anges inget värde.

- Målvärdet uppnått, uppfylld nivå större än 95 procent av målvärdet
- Nära målvärdet, delvis uppfylld nivå 80-95 procent av målvärdet
- Ej accepterat värde, inte uppfylld nivå mindre än 80 procent av målvärdet
- Inget värde angetts, ingen utvärdering

Uppföljning sker av verksamheternas framtagna aktiviteter. En aktivitet beskriver vad verksamheten gör för att bidra till en ökad måluppfyllelse.

En samlad bedömning av förväntad måluppfyllelse vid helår görs utifrån indikatorernas utfall och hittills genomförda eller pågående aktiviteter. Följande bedömningsnivåer används i delårsrapporten för kommunfullmäktiges mål.

- På väg att uppnås
- Riskerar att inte uppnås

Strategiskt område Inspirerande livsmiljö

Kommunfullmäktiges mål 1: Arboga växer och utvecklas

Adressering av målet: Kommunstyrelsen och samtliga bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga kommun ska få fler invånare. För att gå i takt med befolkningsutvecklingen ska kommunen tillsammans med bolagen fortsätta att planera för och bygga hållbart med ett varierat bostadsutbud där det finns något för alla. Det ställs stora krav på samhällsplaneringen när nya områden planeras och när trafik och miljökrav ökar.

För att Arboga ska kunna fortsätta att utvecklas och växa krävs nya planer för tomtmark till bostäder, verksamhetslokaler, grönområden, platser för spontanidrott, idrottsplatser, lekplatser och annan infrastruktur.

Arboga kommun ser styrkan i ett sammanhållet Arboga där landsbygd och stad hör ihop och drar nytta av varandra för att skapa helhet. Det ska finnas tillgång till bostäder och närhet till service. Infrastrukturen i form av vägar, el- och mobilnät samt bredband ska ha en hög standard, oavsett var i kommunen du bor och en bra kollektivtrafik ska vara tillgänglig. Bredband är en samhällsbyggnadsfråga som är viktig för näringsliv, kommunal verksamhet och invånare.

Arbogas unika kultur- och naturmiljöer bidrar till ökad attraktion med fler turister och en hållbar livsstil med till exempel närproducerade råvaror. Besöksnäring med attraktioner som har god tillgänglighet bidrar till en levande kommun.

Arboga ska ha en levande stadskärna både var det gäller utbud av handel, kultur och evenemang. En välmående handel bidrar till att skapa ett levande centrum.

Fokusområden

- Antal invånare
- Nybyggnation
- Infrastruktur för bostäder, arbete, service, bredband, grönytor, gator, vatten och avlopp
- Kollektivtrafik
- Attrahera turism, öka besöksnäring och handel

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland och Ett tillgängligt Västmanland samt delmålen Balans på bostadsmarknaden, Öka kollektivtrafikens marknadsandel, Öka tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer och Tillgång till snabbt bredband i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) och Hållbara städer och

samhällen och även och Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030.

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås eftersom antalet invånare ökar och strategiska samarbeten har startat för att göra Arboga mer attraktiv och ny etableringsplan är beslutad. Även har aktiviteter med förbättringar av infrastruktur genomförts för gata och bredband. Arboga tillsammans med föreningar och evenemangspartner genomför evenemang för att attrahera turism, öka besöksnäring.

- Målet är på väg att uppnås

Under första halvåret ökade befolkningen i Arboga med 35 personer, fler flyttade in än ut. Inflyttning sker från bland annat Stockholm, Västerås och Eskilstuna. Precis som i övriga Sverige så föds färre barn. För första halvåret är flyttningsnettot (in- och ut flytt) i kommunen 70 personer, födelseöverskottet är minus 29 personer och justeringspost på 6 personer.

En ny etableringsplan har beslutats. Planen lyfter fram styrkor som det geografiska läget och utvecklingsområden som strategier för att stärka Arbogas konkurrenskraft genom redan etablerade branscher. Den betonar även vikten av att utveckla Arboga som ett attraktivt handels- och besöksmål samt att öka bostadsutbudet. Nu börjar arbetet med att sätta planen i verket. Flera frågor har redan påbörjats, som samverkansplattformen med Försvarmakten och försvarsindustrin samt partnerskapen inom det Svenska säkerhetsstråket.

“Tillsammans kan vi göra mer.” Arboga kommun, Försvarmakten, Saab och Combitech har ingått ett strategiskt partnerskap. Samarbetet syftar till att göra Arboga mer attraktivt med fokus på kompetensförsörjning, bostäder, pendling, infrastruktur, el- och effektförsörjning, kommunikation och samverkan med närliggande städer och regioner. En sommarjobbsmessa och träffar med åttondeklassare är exempel på samverkan för att nå ungdomar. Aktörerna är också i startgroparna för att inleda projekt kring övriga fokusområden.

Flera tjänster inom samhällsplanering har varit vakanta, men i augusti är alla tillsatta. De får nu ansvar att "starta om" och fortsätta arbetet med fysisk planering, såväl kommunens översiktsplan som med detaljplaner, samt arbeta med markanvisningar.

De ekonomiska förutsättningarna för bolaget bedöms i dagsläget inte möjliggöra för vidare inriktningar avseende nyproduktion av allmännyttiga bostäder. Privat nybyggnation av villor och fritidshus är hitintills obefintlig i Arboga. Tre bygglov har beviljats: en villa och två fritidshus. Bedömningen är att resterande del av året kommer att fortsätta på låga nivåer.

Vartannat år skickas en NKI-undersökning ut till de kommunala hyresgästerna. Målvärdet är att uppnå 65 procent kundnöjdhet men i årets undersökning blev

resultatet 62 procent. Bolaget använder en digital plattform för att ta emot och hantera felanmälningar. Detta gör det enkelt att spåra varje ärende från anmälan till åtgärd. Hyresgästerna kan enkelt göra felanmälningar via flera kanaler, i höst ska vi införa "Mina Sidor" även för verksamheterna. Tidigare var det endast privata hyresgäster som hade den möjligheten. För att förbättra kommunikationen med verksamheterna kommer de att bjudas in för att få information om vilka planerade åtgärder som kommer under nästa år. Samtidigt är det en möjlighet för dem att lyfta sina egna framtida behov.

Arbetet med beläggningsunderhåll fortsätter, Köpingsvägen, Jädersvägen och Engelbrektsleden är de större beläggningsarbetena som är utförda i år när det gäller gator. Gång- och cykelvägen vid Lundborgsesplanaden, Norra Långgatan och Nygatan-Hamngatan har fått ny beläggning.

Byte av både dricksvattenledningsnät och avloppsledningsnät pågår, men vakanta tjänster har försenat arbetet. Inflationen har medfört stora kostnadsökningar, vilket har gjort att budgeterade medel har förbrukats. För att upprätthålla hög driftsäkerhet och trygga leveranser fortsätter förnyelsen av ledningsnät och övriga anläggningar.

Efter flera års väntan är det nu klart att en ny kraftledning ska byggas mellan Himmeta, Arboga och Kungsör. Arboga har länge arbetat med att få mer el. De närmaste åren kommer Vattenfall Eldistribution och Mälarenergi att arbeta med markförvärv, projektering och byggnation. För Arboga kommun innebär detta ett viktigt steg mot en mer hållbar och framtidsinriktad utveckling.

Genom en väl utbyggd digital infrastruktur ska alla, invånare, näringsliv, offentlig verksamhet och besökare kunna ta del av digitaliseringens fördelar. Kommunen har i samband med renovering av Storgatan och Engelbrektsleden lagt ned fiber. Privat aktör har fått bidrag från Post- och Telestyrelsen för att dra in fiber till Viby by. Arbetet pågår och förväntas bli klart 2025.

Att attrahera turism, öka besöksnäring och ha en levande stadskärna med handeln och evenemang är viktig. Ett 20-tal evenemang har genomförts tillsammans med ortens föreningar och besöksnäringssparter. Visitarboga.se har haft många sidvisningar och antalet besökare på sidan har ökat jämfört med samma period föregående år.

Målets indikatorer har inget utfallsvärde i delårsrapporten 2024.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Befolkningsutveckling	14 100	14 083	14 002		14 123	○
Flyttningsnetto	89	46	-31		50	○
Antal nya bostäder	60	31	14		50	○
Planberedskap småhus	30	16	16		25	○

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Planberedskap övriga bostadsbyggande	10 000	20 000	27 000		25 000	○
Gatuunderhåll, m2	38 700	31 730	27 000		30 000	○
Förnyelsetakt dricksvattenledningsnätet	0.4%	0.4%	0.7%		0.7%	○
Förnyelsetakt avloppsledningsnät		0.3%	0.6%		0.5%	○
Antal läckor på huvudledning					0.07	○
Servicenivå för inrapporterade fel från hyresgäster		75%	85%		85%	○
Presentera prospekt för nyproduktion av bostäder			0		1	○
Arbetspendling inpendling	1 527	1 617			1 600	○
Arbetspendling utpendling	2 796	3 059			2 900	○
Tillgång till bredbandsuppkoppling	74.5%	83.7%	89.5%		84.0%	○
Antal evenemang i kommunen		19	20		20	○
Försäljningsindex	84	87	90		82	○

Kommunfullmäktiges mål 2 Arboga är tryggt och inkluderande

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

De platser och miljöer som utgör vår vardag och fritid ska upplevas som trygga och är en viktig del i ett attraktivt Arboga. Upplevelsen av att bo i en trygg kommun är en stark tillväxtfaktor och också avgörande för livskvaliteten.

Det behövs förebyggande och främjande insatser för att stärka den sociala hållbarheten för den enskilde individen och för samhället. Förskolor och skolor och andra miljöer ska präglas av trygghet. Genom en starkare social sammanhållning skapas en ökad känsla av trygghet. Fokusområden

- Trygghet i ”alla” miljöer och aspekter
- Skapa gemenskap
- Minska brottslighet

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland och delmålet Öka tryggheten i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) och Fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås eftersom föreningslivet och medborgarservicen bidrar till ökad delaktighet, acceptans och inkludering. Skolan arbetar strukturerat med trygghet. På boenden anordnas gemensamma aktiviteter och genomförandeplaner upprättas. Förebyggande insatser erbjuds. Även säkerhets- och brottsförebyggande åtgärder genomförs samt att det pågår åtgärder för tillgänglighets- och trygghetskapande miljöer samt för trygg och säker dricksvattenförsörjning.

- Målet är på väg att uppnås

Förskolor och skolor ska präglas av trygghet. Arbetet i förskolan med planerade lekgrupper har bidragit till att barngrupperna har blivit mer sammansvetsade och att nya vänskapsband har bildats. Tydlig struktur samt stöd och hjälpmedel i kommunikation, såsom tecken, bildstöd och tankekartor, bidrar till barnens trygghet och ger alla möjlighet till ett språk. Barnen delas in i mindre grupper, vilket främjar barnens trygghet och skapar bra förutsättningar för utveckling.

Flera åtgärder genomförs för att öka eleverns upplevelse av trygghet i skolan; fler vuxna ute på rasterna, styrda rastaktiviteter, extra fokus på trygghet, trivsel och ökad närvaro, särskilt vid terminsstart. Fokus ligger också på eleverns delaktighet och inflytande. På Gäddgårdsskolan har fasta platser i matsalen bidragit till att 70 procent av eleverna äter i matsalen varje dag, jämfört med 45 procent tidigare. På Stureskolan används riktade frågor i elevenkäter för att fånga upp eleverns upplevelse av trygghet, vilket har lett till många förbättringsförslag från eleverna. En elevhälsoplan stödjer elevhälsoarbetet på skolorna, där man bland annat har arbetat kring pubertet, grooming och attityder.

Dans för hälsa är en aktivitet som kan ha god effekt vid stressrelaterade symtom och hjälpa elever att bli trygga i sig själv och tro på sin egen förmåga. Att rekrytera tjejer till denna aktivitet är svårt men viktigt arbete.

Eleverna på Vasagymnasiet upplever sedan många år en hög känsla av trygghet. Genom ett aktivt, öppet och nära ledarskap skapas en miljö där "alla känner alla" och där vi bryr oss om varandra - Vasaandan. Regelbundna samtal och informationstillfällen under elevens tid på skolan bidrar också till trygghet. Inför skolstarten hösten 2023 infördes mobillådor i alla lektionssalar för att samla in mobiler på ett säkert sätt. Detta har fallit väl ut även vårterminen 2024.

En samverkansgrupp med representanter från skola, socialtjänst, fritidsgård, polis och säkerhetssamordnare arbetar för bättre samarbete och tydligare lägesbild, bland annat om barn och ungdomar som det är oroligt kring.

Föreningslivet och medborgarservicen bidrar till ökad delaktighet, acceptans och inkludering för olika samhällsgrupper. Föreningarnas aktiviteter skapar livsglädje och livskvalitet, vilket leder till trygghet och sammanhållning. Flera föreningar ansvarar i

samarbete med kommunen för olika arrangemangen. Spår, leder och utegym erbjuds. Att enkelt kunna felanmäla och snabbt få åtgärder utförda i spår och leder gör att allmänheten har möjlighet att njuta av rekreationsområden som finns och kan påverka utformningen av dessa. Ekbacksbadet generösa öppettider möjliggör motion och nöjesbad på olika tider.

Information och vägledning ges vid Medborgarkontoret i Biblioteket. Öppettider utöver vanliga kontorstider erbjuds, minst 10 timmar per vecka. Detta för att säkerställa alla medborgare, oavsett bakgrund, har möjlighet att ta del av våra resurser och tjänster. Medborgarkontoret är en viktig plats för stöd och hjälp, vilket gör det lättare för alla att hitta rätt i samhället och bidrar till ett mer inkluderande samhälle.

Säkerhets- och brottsförebyggande åtgärder har påbörjats för att öka upplevd trygghet och säkerhet. Detta sker i samverkan med nämnder och styrelsen, de kommunala bolagen och externa aktörer som exempelvis polis och Västra Mälardalens Myndighetsförbund. Gemensamma åtgärder under första halvåret har minskat oseriösa aktörers möjlighet till försäljning på allmän och kommunal mark. Ordningsvakter i centrum har efter utvärdering fortsatt under perioden maj-september. Ordningsvakternas uppdrag är att skapa trygghet, motverka ordningsstörningar och arbeta på platser som upplevs som stökiga.

Verksamheterna i socialnämnden arbetar med aktiviteter för att stärka trygghet och inkludering för de personer som kommer i kontakt med någon del av nämndens uppdrag. Vuxenutbildningen arbetat med likabehandlingsplanen i samtliga klasser. Arbetsmarknadsenheten strävar efter att samma personal ska besöka samma brukare. Ett mer aktivt arbete med personer som varit långtidssjukskrivna har startats och flertalet har påbörjat sysselsättning vid Jobbcenter detta för att bland annat öka individens inkludering i samhället. Inom vård och omsorg och verksamheten för funktionsstöd upprättas genomförandeplaner och det anordna gemensamma aktiviteter för personer som bor på de olika boendena. Individ- och familjeomsorgen erbjuder tidiga och förebyggande insatser till familjer med barn och ungdomar och inom enheten pågår ett arbete med ökad tillgänglighet med angivna telefontider och att besök kan bokas in inom rimlig tidsgräns.

Flera tillgänglighets- och trygghetsskapande åtgärder är genomförda. Belysning har installerats vid tre gång- och cykelvägar, vilket ökar säkerheten och tryggheten för invånarna. I samband med beläggningsarbeten vid Jädersvägen och byggnationen vid Engelbrektsleden har övergångsställen och passager tillgänglighetsanpassats för att underlätta för alla trafikanter. Målvärdet för tillgänglighets- och trygghetsskapande för året är redan uppnått men arbetet med åtgärder för att öka tillgänglighet och trygghetsskapande åtgärder fortsätter.

För att säkerställa en trygg och säker dricksvattenförsörjning genomförs systematiska aktiviteter för egenkontroller, regelbunden provtagning och utbildning av personalen.

Tillsyn utförs så att lagar, föreskrifter och egenkontroller följs. Provtagningar sker enligt fastställt provtagningsprogram och inga avvikelser har rapporterats.

Delaktighetsindex, visar en samlad bild av hur väl kommunen möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling. Utfallet bedöms som nära målvärdet. Under första halvåret har medborgardialoger förts kring bland annat nu beslutad kultur och fritidsplan.

Tillgänglighets- och trygghetskapandes åtgärders målvärde för året har redan uppnåtts och egenskattning av delaktighetindex är genomförd. Målets övriga indikatorer har inget utfallsvärde i delårsrapporten 2024.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Kommunindex Trygghet och säkerhet		39			53	○
Antal anmälda brott	8 150	8 553	9 714		<8 553	○
Vårdnadshavarenkät i förskolan, Barns trygghet	95.6%	95.9%	98.4%		>98.5%	○
Elevenkät F-3, Elevers trygghet	95.1%	88.7%	90.8%		>94.0%	○
Elevenkät 4-6, Elevers trygghet	95.1%	88.7%	90.8%		>92.0%	○
Elevenkät 7-9, Elevers trygghet	97.0%	100.0%	98.9%		>90.0%	○
Elevenkät gymnasiet, Elevers trygghet	97.0%	100.0%	98.9%		>99.0%	○
Antal arrangemang som Arbogas arrangörsföreningar erbjuder per år	20	45	45		≥45	○
Medborgarkontoret erbjuder information och vägledning under minst 10 timmar i veckan utöver kontorstid (08,00-17,00)	7	11	10		≥10	○
Öppen anläggning antal per år			3		≥6	○
Ekbacksbadet, öppettider timmar/vecka			77		≥75	○
Uppleva trygghet			88%		85%	○
Tillgänglighets- och trygghetskapande åtgärder		10	15		≥5	○
Otjänliga prover på utgående dricksvatten från vattenverket	0	0	0		0	○
Nöjd kundindex fastighet		66%	65%		65%	○
Delaktighetsindex	51%	63%	69%	65%	69%	◐

Att elever i förskola och skola ska uppleva trygghet är en förutsättning för att eleverna ska komma till skolan. Att de ska ges möjlighet att våga och att lära. Föräldrarna måste också vara trygga i sin förvissning om att deras barn är trygga och har det bra. En bra skola är en trygg skola.

Kommunfullmäktiges mål 3 En god omsorg för alla

Adressering av målet: Socialnämnden

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

En god omsorg präglas av trygghet, värdighet och delaktighet. Möjligheten till inflytande och valfrihet ska vara stort. Kommunen ska fortsätta stärka inflytandet för alla med behov av omsorg. Omsorgens insatser ska vara samordnade och utgå från den enskildes behov, situation, förmågor och preferenser.

Öka insatser för barn i utsatta lägen. Samverkan sker mellan samhällsaktörer. Förebyggande arbete intensifieras för att motverka att man hamnar i missbruk och kriminalitet.

Befolkningen i äldre åldrar ökar. Allt fler väljer att bo kvar i det egna boendet långt upp i åldern. Det ställer andra krav på kommunen att bistå med insatser. Omsorg efterfrågas i allt högre grad och verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering och nya tekniska lösningar är nödvändig. Arboga ska verka för trygghetsboenden och även verka för flera frivilliga insatser. Den palliativa vården i Arboga ska utvecklas. Kommunen ska samverka med regionen för att ställa om till Nära vård.

Arboga kommun ska verka för att boende inom vård och omsorg ska få ökad trivsel och välmående, genom till exempel anpassade inomhusmiljöer och aktiviteter.

Fokusområden

- Högt självbestämmande och kvalité
- Valfrihet
- Trivsel och välmående
- Förebyggande insatser

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland genom delmålen Ökad trygghet och Öka tilliten i samhället i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) och Minskad ojämlikhet samt Fredliga och inkluderande samhällen i Agenda 2030.

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga arbetar med att öka kontinuiteten runt vårdragare samt att genomförd brukarrevision visar på nöjda brukare. Fler brukarråd har implementerats samt anhörigträffar, förebyggande insatser och gemensamma aktiviteter inom vård och omsorg har genomförts.

- Målet är på väg att uppnås

Arboga satsar på hög självbestämmande och kvalité, trivsel och välmående samt förebyggande insatser. Brukarrevisionen inom boendestöd visar att 85 procent är nöjda med insatsen och 90 procent är nöjda med bemötandet. Flera brukarenkäter kommer att genomföras under året.

Arboga arbetar med att minska antalet vårdare som besöker en person med hemtjänst. Implementeringen av heltidsresan innebär att fler medarbetare nu arbetar heltid och delade turer har tagits bort. Inga vakanta tjänster finns längre i hemtjänsten. Detta och att ett annat planeringssätt införs i hemtjänsten kommer öka kontinuiteten runt varje vårdtagare. Även de som utför serviceinsatser såsom tvätt inom vård och omsorg strävar att samma personal ska besöka samma vårdtagare.

Hemtagningsteam är ett steg närmare införandet av en god och nära vård. Projektet med hemtagningsteam pågår även i år och en utvärdering sker efter årsskiftet. Syftet med hemtagningsteamet är att personer vid utskrivning från sjukhus i större utsträckning kan gå direkt hem i stället för till korttidsenhet. Förhoppningen är att det ska visa på vinster både utifrån kvalitén på vården och ekonomiskt, vilket gör att hemtagningsteamet blir en permanent insats från 2025.

Det nya särskilda boendet, Solängen, planeras öppna för inflyttning i mitten på november. Solängen erbjuder 40 lägenheter, varav hälften är avsatt för särskilt boende och resterande för växelvård- och korttidsplatser. I samband med öppnandet avvecklas Strandgården, vilket innebär att det inte utökas antalet platser utan endast omfördelar de befintliga särskilda boendeplatserna.

Brukarråd har implementerats för att fånga upp vårdtagarnas synpunkter och önskemål och för att enheten ska förbättras och utvecklas. Två av fem särskilda boenden har nu brukarråd. Verksamheten för funktionsstöd har brukarråd inom sina verksamheter. Samtliga enheter inom vård och omsorg har genomfört anhörigträffar under våren. Inom vård och omsorg och verksamheten för funktionsstöd upprättas genomförandeplaner och det anordnas gemensamma aktiviteter för personer som bor på de olika boendena.

Ett nytt arbetssätt har införts på rehab där rehabpersonalen arbetar med inkomna ärendena efter given prioriteringslista. Effekterna är bland annat att inkomna ärendena tas om hand snabbare.

Byggandet av en ny gruppbostad, Alphyddan, pågår och den ska stå färdig för inflyttning under våren 2025.

Individ- och familjeomsorgen har satsat på tidiga insatser för att förebygga psykisk ohälsa hos barn, ungdomar och vuxna. Individ- och familjeomsorgen samarbetar med polis, hyresvärdar, regionen, förskola, skola och fritid- och kulturförvaltningen kring olika stödinsatser. Nybyholmsspåret är ett exempel på ett förebyggande arbete. Socialtjänstens deltagande på barnavårdscentralen, gruppverksamhet för barn till skilda föräldrar, föräldraskapsstöd till utlandsfödda, familjerådgivning samt stödsamtal till vuxna som vill få hjälp med sitt alkoholdrickande är andra exempel på förebyggande insatser.

Det är ett ökat inflöde av ärenden på Individ- och familjeomsorgen, IFO. Under flera år har IFO barn och familj haft ett ökat inflöde av ärenden vilket har lett till flera placeringar av barn och ungdomar. Detta innebär en mycket hög arbetsbelastning.

Det är ett fortsatt högt tryck på budget- och skuldrådgivningen med ett ökat antal ärenden i Arboga kommunen, men inga långa väntetider har uppstått.

Flera insatser för språkutveckling har genomförts för eleverna inom vuxenutbildning och svenska för invandrare. Bland annat två språkcaféer samt att yrkessvenska för vårdanställda har genomförts på plats ute i verksamheterna där de studerande arbetar. De arbetar också med SKUA, språkutvecklande arbete där skolans förstelärare är ett stöd.

Målets indikatorer har inget utfallsvärde i delårsrapporten 2024.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Brukarnöjdhet med bemötande			88.0%		85.0%	○
Brukarnöjdhet med vår service			83.0%		85.0%	○
Antal vårdare som besöker en person med hemtjänst			21		<16	○

Kommunfullmäktiges mål 4 Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter

Adressering av målet: Barn- och utbildningsnämnden och fritids- och kulturnämnden

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga ska ha ett rikt och varierat utbud av fritids-, idrotts- och kulturaktiviteter. Förenings- och idrottsrörelsen engagerar Arbogabor. Detta har betydelse för att ge barn och ungdomar en meningsfull fritid, men har också stor betydelse för att främja folkhälsan och goda aktiva vanor.

Med utgångspunkt i att kulturens frihet ska värnas och främjas, ska bibliotek, kulturskola och kulturföreningar stärka Arbogabons möjligheter att utveckla kreativa och språkliga förmågor. Genom att erbjuda platser för samtal och skapande bidrar kulturverksamheten till fri åsiktsbildning.

Fritid, idrott och kultur skapar ökad tillit och sammanhållning i samhället, och stärker demokratin och yttrandefriheten.

Fokusområden

- Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter

- Deltagande i fritids- och kulturaktiviteter
- Alla barns möjlighet att delta i aktiviteter
- Folkhälsa
- Ett rikt föreningsliv, tillgång till lokaler, många nätverk och arrangörer

Målet är kopplat till målområdet Ett välmående Västmanland och Ett tillgängligt Västmanland genom delmålen Öka andelen som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra och Öka deltagandet i kultur- och fritidsaktiviteter i hela länet i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt God hälsa och välbefinnande i Agenda 2030.

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga tillsammans med föreningslivet erbjuder ett stort och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. De finns tillgång till flera idrottsanläggningar och hallar, spår och leder samt utegym. Flera aktiviteter samordnas för barn, ungdomar och äldre.

- Målet är på väg att uppnås

Arboga fokuserar på att det ska finnas ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter för sina medborgare och att många tar del av dessa. Även alla barns möjlighet till aktiviteter är viktigt och att öka folkhälsan. Arboga ska också ha ett rikt föreningsliv med tillgång till lokaler, många nätverk och arrangörer.

Kommunen erbjuder tillgång till många olika inomhushallar samt ett rikt utbud på spår och leder. I samband med fler spår finns även utegym.

I samarbete med Arbogas aktiva föreningsliv så samordnas aktiviteter för barn, ungdomar och äldre. Under skolloven erbjuds en mängd olika aktiviteter för alla barns rätt att delta i aktiviteter. Genom arrangörsavtal med föreningar erbjuds biovisningar, teaterföreläsningar, konstutställningar och musikunderhållning.

Blås- och stråkestarten är ett exempel på ett förnyat arbetssätt för att sprida kunskap om instrumentspel och musik. En aktivitet kulturskolan gör för att nå barn utanför den avgiftsbelagd verksamheten är "Musik i förskolan med språket i fokus" på förskolorna Myran och Biet.

För den vuxna generationen erbjuds författarbesök, läsfrämjande insatser såsom högläsning så kallad Shared reading och föreläsningar.

Målets indikatorer har inget utfallsvärde i delårsrapporten 2024.



Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Antal föreningsmedlemmar bland föreningar som söker föreningsbidrag ska öka		7 779	7 934		≥7 790	○
Eckbacksbadet ska genomföra	75	86	90		≥75	○
Antalet bokade timmar i idrottshallar av icke föreningsanslutna ska öka	12	114	970		≥130	○
Avgiftsfria lovaktiviteter som erbjudas och samordnas	45	43	48		≥60	○
Gluggen, inskrivna besökare i årskurs 4 - 6	204	189	244		≥190	○
Antal barn som kulturskolan når utanför avgiftsbelagd verksamhet, läsår	200	500	528		≥530	○
Antal barn som är kvar i kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet efter sex terminer	272	289	175		≥289	○

Kommunfullmäktiges mål 5 En ekologisk hållbar kommun

Adressering av målet: Kommunstyrelsen och samtliga nämnder och bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga kommuns ska präglas av ekologisk hållbarhet och en god bibehållen miljö. För att kommunen ska kunna växa långsiktigt så behöver vi värna vår miljö. I Arboga handlar det bland annat om rent vatten, ren luft, mark utan föroreningar och klimatpåverkan.

För framtidens energiförsörjning är det av stor vikt med en mix av olika klimatsmarta energikällor. Arboga kommun vill utöka möjligheten till fler laddstolpar i kommunen, men kräver utökad elkraftskapacitet. Arboga kommun vill verka för att kommunens fordonsflotta kör på hållbara drivmedel, införa behovsanpassad tömning av insamlingskärl för hushåll, flerfamiljsfastigheter och verksamheter samt ha solceller på offentliga byggnader, bostäder med mera i samband med renoveringar eller nybyggnation.

Närheten till skogar och sjöar i Arboga är en tillgång som skapar stort värde för kommuninvånarna.

En hög artrikedom gör att naturen blir mer motståndskraftig mot förändringar i klimatet, sjukdomar och angrepp av skadeinsekter. Gemensamt kan vi skapa miljöer för biologisk mångfald - både på kommunens mark och övriga markägares marker.

Fokusområden

- Långsiktigt hållbar resursanvändning
- Klimatpåverkan
- Biologisk mångfald

Målet är kopplat till målområdena Ett tillgängligt Västmanland och Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålet Öka produktionen av fossilfri och förnybar energi och God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Hållbar energi för alla, Hållbar konsumtion och produktion, Bekämpa klimatförändringar, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås. Många bra aktiviteter genomförs i Arboga bland annat arbetar Arboga aktivt med att energieffektivera fastigheter, minska andelen odebiterat vatten, inköpen av livsmedel ska ge lågt klimatavtryck samt utveckling av återbruk. Källsortering, kompostering, återvinning och återbruk sker i verksamheterna med mera samt kollektiva färdmedel är alltid förstahands alternativet vid tjänsteresor. Där det är möjligt använder medarbetare cyklar och elhybrid för resor i tjänsten. Arbetet med koldioxidbudget ska ske i höst. Att analysera miljöbarometrens resultat och besluta om eventuella aktiviteter och åtgärder blir viktigt.

- Målet är på väg att uppnås

Utveckling av nytt Återbruk i Arboga och möjligheten till fastighetsnära avfallsinsamling är pågående.

Byte av ventilationsaggregat i Vasagymnasiet, Sturehallen, Götlunda skola och i Rådhuset pågår och förväntas slutföras i år. Detta är en prioriterad investering för att energieffektivisera fastigheterna, vilket leder till minskade energikostnader och förbättrad inomhusmiljö. Energiförbrukningen i fastigheterna mäts och följs upp. Tidigare års utbyten av komponenter i de allmännyttiga fastigheterna har medfört att energiförbrukningen har gått ner. Verksamheterna fortsätter att jobba för att minska el- och fjärrvärmeförbrukningen.

Arbete pågår med ledningsförnyelse och läcksökning för att minska andelen odebiterat vatten. Den preliminära vattenförlusten i delåret är 23,9 procent, målvärde på 27,5 procent.

Ett nytt koncept har implementerats för att minska användningen av rengöringsmedel vid städning av kommunens lokaler. Varje städvagn har nu endast medel utspätt med vatten.

Vid inköp av livsmedel för tillagning av måltider till skola och omsorg strävar man efter att köpa in svenska livsmedel och livsmedel med låg klimatpåverkan. Arbete görs också för att minska matsvinnet. Vid avstämningen nu i delåret är värdet för klimatavtryck 1,3 vilket är under årets målvärde 1,5 för året. Inköp av svenska livsmedel köps i första hand in beroende på säsong och pris. Andelen inköpta svenska livsmedel är nu 66 procent och målvärdet är 70 procent. Redovisning av utfallet sker på helår.

Fyra blomsterängar har anlagts, inklusive de nya vid Trädgården och utefter Engelbrektsleden. Målvärdet är tre under mandatperioden.

Endast miljöbränsle har köpts in till de handhållna maskiner för att minska klimatpåverkan.

För att förbättra resultatet för Ranking Sveriges miljöbästa kommun behövs kunskapsutveckling inom Agenda 2030, politiskt antagen kemikalieplan och fortsatt arbetet med koldioxidbudgeten för att identifierat kommunens utsläppsutrymme i förhållande till den globala koldioxidbudgeten. Resultatet av rankingen kommer i år presenteras i oktober.

För de läroplansstyrda verksamheterna ingår hållbar utveckling i styrdokumentet. Verksamheternas uppdrag är bland annat att genom ett miljöperspektiv ge barn och elever möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Det finns ett starkt intresse och engagemang för miljön bland verksamhetens barn och elever. Det är en naturlig del av utbildningen. En av förskolorna har tilldelades utmärkelsen "Skola för hållbar utveckling" av Skolverket, en utmärkelse för att förskolan på ett framgångsrikt sätt arbetar med hållbar utveckling och de globala målen i Agenda 2030.

Arboga kommunkoncern arbetar med hållbar utveckling genom bland annat källsortering, kompostering, återvinning och återbruk. En tydligare sopsortering har införts och vissa enheter har nu även uppsamling av kartong, plast, plåt, batterier och glödlampor. Samkörning och samplanering av avfall från samtliga särskilda boenden till soptippen planeras. Tjänsten "Ta tillvara" finns på kommunens Insida, där överblivna möbler och annat kan läggas ut för återanvändning av andra verksamheter. Digitala möten genomförs i stor utsträckning och kollektiva färdmedel är alltid förstahands alternativet vid tjänsteresor. Där det är möjligt använder medarbetare cyklar och elhybrid för resor i tjänsten.

Arbetet med framtagande av koldioxidbudget sker under hösten.

Förutom indikatorn blomsterängar har inget av målets indikatorer ett utfallsvärde i delårsrapporten 2024.



Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Ranking Sveriges miljöbästa kommun	90	119	73		85	○
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	30.0%	34.6%	34.7%		40.0%	○
Insamlat kommunalt avfall totalt, kilo/invånare	555	501			530	○
Klimatavtryck av inköpta livsmedel	1.5	1.5	1.3		1.5	○
Andelen inköpta svenska livsmedel	64%	64%	64%		70%	○
Serveringssvinn	7.6%	5.5%	6.1%		7.0%	○
Svinn från mat som lagts på tallriken	6.0%	4.5%	6.0%		4.8%	○
Andelen hälso- och miljövänliga produkter	33%	65%			65%	○
Miljöbränsle i handhållna maskiner			100.0%		100.0%	○
Blomsterängar			1	4	3	○
Vattenförlust, andel av levererad volym dricksvatten till ledningsnätet					27.5%	○
Energiåtgång i fastigheterna, antal		2	4		≥4	○
Eckbacksbadet energianvändning, kWh	54 647	51 700	12 792		51 700	○
Sopsortering			24		24	○
Avvikelse mot koldioxidbudget					Enligt budget	○

Strategiskt område Inspirerande lärande och arbete

Kommunfullmäktiges mål 6 En god och likvärdig utbildning för alla

Adressering av målet: Nämnder och Kommunfastigheter i Arboga

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

I skolan ska kunskap, arbetsro och trygghet stå i centrum. En skola som levererar likvärdig utbildning av god kvalitet är en förutsättning för att alla elever ska få möjligheten att lyckas och nå sin högsta nivå med goda kunskapsresultat. Arboga ska ha en likvärdig förskola och skola med hög kvalitet och fokus på lärande kunskapsresultat.

Alla barn och elever ska må bra i förskola och skola. En stärkt barn- och elevhälsa genom ökad samverkan mellan skola, socialtjänst och andra aktörer ska bidra till att minska den psykiska ohälsan hos unga.

En god utbildning är den största skyddsfaktorn och har stor betydelse för människors möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden och för att bygga ett självständigt liv samtidigt som det är den bästa försäkringen mot utanförskap.

Vårt samhälle står i ständig förändring och utifrån dess framtida behov av kompetenser så behöver perspektivet vara ett livslångt lärande. Efter grundskolan ska det finnas möjligheter att i Arboga läsa allt från gymnasiet och grundläggande vuxenutbildning till universitetsstudier på distans.

Det ska finnas ett nära samarbete mellan förskola, skola och det lokala näringslivet.

Våra skolor och förskolors lokaler ska vara ändamålsenliga och möta dagens krav på verksamheten med utemiljö som ska inspirera till fysisk aktivitet.

Barngrupperna i förskolan ska följa de nationella riktlinjerna från Skolverket för mindre barngrupper. Antalet barn per medarbetare ska minska.

Fokusområden

- Likvärdig skola
- Hög kvalitet och fokus på lärande kunskapsresultat
- Behörig och engagerad personal
- Ohälsa hos unga
- Ändamålsenliga lokaler
- Barngruppernas storlek

Målet har koppling till målområdena Ett välmående Västmanland och Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS). Delmålen är Ökad trygghet, Öka andelen som anger att deras hälsa är bra eller mycket bra och Öka andelen elever som fullföljer sina studier genom godkända resultat

Målet har också kopplingar till målområdena Minskad ojämlikhet, Fredliga och inkluderande samhällen, God hälsa och välbefinnande samt God utbildning för alla i Agenda 2030.

Vår bedömning är att målet riskerar att inte uppnås eftersom måluppfyllelsen i de äldre årskurserna inte ökar. Ett strukturerat arbete med att utveckla undervisning och professionens kompetens pågår. Detta förväntas på sikt främja elevers måluppfyllelse.

- Målet riskerar att inte uppnås

En god och likvärdig utbildning för alla säkerställa att alla barn och ungdomar, oavsett bakgrund, har tillgång till kvalitativ utbildning, kan vi minska klyftor och skapa fler

möjligheter för individens utveckling. En likvärdig utbildning är en investering i framtiden som gynnar hela samhället.

Inom förskolan arbetar man enligt tradition i arbetslag med tre pedagoger. Organisationen i Arboga är i stället uppbyggd i team där två pedagoger arbetar tillsammans med en mindre grupp barn. Färre barn gör att det blir lugnare och intrycken minskar, vilket har lett till att det är lättare för barnen att stanna kvar i aktiviteterna. I arbetet kring barns sociala förmågor har pedagogernas gemensamma förhållningssätt, att undervisningen organiseras i mindre barn- och lekgrupper samt användningen av rörelse- och samarbetslekar varit en framgångsfaktor. Prioriterat mål är att alla barn stimuleras i sin språkutveckling i svenska och ges goda möjligheter att utveckla sin förmåga att kommunicera. Tack vare fokus på högläsning visar barnen ökat intresse för böcker och böckers innehåll, språkljud och berättande.

Barn som behöver extra stöd i undervisningen ökar varje år, vilket innebär ökade behov av resurser samt kunskaper för att stödja barnen på bästa sätt. Flera heltidstjänster (resurspersoner) har anställts och alla förskolepedagoger kommer under läsåret 2024 - 2025 att genomföra utbildningar i specialpedagogik. Det har inte blivit fler barn i grupperna, men barnen går idag längre tider än för 10 år sedan, många över 40 timmar per vecka. För att skapa bättre förutsättningar till reflektions- och planeringstid för pedagogerna planeras en timbank.

Våra skolor och förskolors lokaler ska vara ändamålsenliga och möta dagens krav på verksamheten med utemiljö som ska inspirera till fysisk aktivitet. I år är det förskolan Solrosen som fått ny utrustning. Installationen av den nya lekutrustningen har varit en stor framgång och har skapat en mer dynamisk, säker och utvecklande miljö för barnen. Den främjar barnens fysiska, sociala och kognitiva utveckling på ett sätt som gör leken både roligare och mer lärorik.

En insats som gjorts för att måluppfyllelsen ska förbättras inom Arbogas grundskolor är deltagandet i forsknings- och utvecklingsprogrammet "Fokus undervisning", FUN. Det har bidragit till ökat kollegialt lärande och reflektion, fokus på elevers behov samt konkreta metoder och verktyg för att arbeta med undervisningsutveckling. Grundskolan avser fortsätta utveckla de arbetssätt som påbörjats inom ramen för programmet. För att resultaten ska leva vidare behövs uthållighet, planering och prioritering av det arbete och den kultur som programmet bidragit till. Bland de åtgärder som görs för att främja elevers upplevelse av studiero är fortsatt arbete med undervisningsutveckling genom FUN-programmet samt kooperativt lärande i klassrummet. Kooperativt lärande har visat sig bygga goda relationer mellan klasskamrater och ökat känslan av samhörighet.

Då elevantalet ökat har grundskolan de senaste åren haft större grupper. Yttre förutsättningar såsom lokaler och inredning är inte alltid tillfredsställande. Årskurs 1-5 har generellt hög måluppfyllelse och skillnaden mellan skolornas resultat i årskurs ett har minskat. Störst oro utifrån måluppfyllelse finns på Gäddgårdsskolan F-6 då många förutsättningar såsom lokaler, utemiljö samt haltande skolledning de senaste åren gör det svårt på skolan. Meritvärde i årskurs sex på Arbogas skolor är lägre än förra året. Elever som har godkända betyg i alla ämnen i årskurs sex har ökat. En tredjedel av eleverna i årskurs sex saknar dock betyg i minst ett kärnämne (svenska, matematik eller engelska). Flickor har generellt högre måluppfyllelse, men pojkarna är fler till antal i årskursen (93 pojkar/66 flickor). Indikatorerna för årskurs nio visar lägre resultat än föregående år. Flickornas mätvärden sjunker och ligger även detta år under pojkarnas som hållit en relativt stabil nivå de senaste fyra åren. 22% av eleverna i årskurs nio var inte behöriga till ett nationellt program efter lovskolan i juni.

Distansundervisningen och den partiella distansundervisningen under 2021 påverkar resultaten för de elever som gick ut gymnasiet våren 2024. Den perioden var en utmaning för många, både gällande motivation och resultat, och har medfört lägre måluppfyllelse i flera kurser. I år liksom förra året är det framför allt yrkesprogrammet El och energi som sticker ut, där få elever nådde examen. Orsaker till att elever inte når examen kan vara hög frånvaro och bristande motivation trots insatser från skola och elevhälsoteam, EHT. EHT har inför läsåret 2024 - 2025 reviderat delar av sitt arbetssätt för att kunna stödja mentorer i årskurs ett med tidig uppföljning i syfte att kunna sätta in relevanta åtgärder i tid.

De elever som börjar på Vasagymnasiet behöver mer hjälp med studieteknik och studiestrategier än tidigare. Det är därför ett område Vasagymnasiet även i fortsättningen kommer att fokusera på.

Inom vuxenutbildningen används språkutvecklande arbete (SKUA) vilket är ett systematiskt kvalitetsarbete som används i syfte att stärka pedagogiken på skolan och öka elevernas måluppfyllelse, med särskilt fokus på språkutveckling. Kollegialt lärande sker för att stärka ord och begrepp. Kontinuerliga fortbildningsdagar hålls för att arbeta språkutvecklande. Lärarna på skolan genomför kursplaneringar i början av terminen och reviderar dem efter terminens slut. Denna process har visat sig vara effektiv och fungerar bra för verksamheten. När terminen är avslutad genomför lärarna även utvärderingar för varje kurs. Genomgående utvärderingar visar på ett stort engagemang från lärarna.

Arboga fortsätter sitt samarbete med olika aktörer genom att erbjuda publika arrangemang ägnade att bidra till kommuninnevanornas informella lärande. Kultur i skolan där alla årskurser har fått ta del av minst ett kulturprogram per år.

De utfall som noterats för 2024 gällande elevers resultat och betyg är hämtade från lokala preliminära beräkningar. Nationellt jämförbara resultat publiceras på Kolada.se i början av oktober för grundskolan och i början av december för gymnasieskolan. Målets övriga indikatorer har inget utfallsvärde i delårsrapporten 2024.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Elevenkät F-3, Elevers studiero	70.1%	82.4%	80.8%		85.0%	○
Elevenkät 4-6, Elevers studiero	84.5%	82.2%	86.0%		87.0%	○
Elevenkät 7-9, Elevers studiero	69.6%	73.9%	68.2%		75.0%	○
Elevenkät GY, Elevers studiero	90.9%	94.3%	88.3%		90.0%	○
Barn per barngrupp 1-3 år (småbarnsgrupp) i förskola, kommunal regi, antal	9.4	10.4	9.3		10.0	○
Barn per barngrupp 4-5 år i förskola, kommunal regi	12.3	12.5	11.3		12.0	○
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi, antal	5.6	5.1	5.0		5.0	○
(N15454) Elever i åk 3 som klarat alla delar i nationella proven för ämnesprovet i matematik, kommunala skolor, andel (%)		59.6%	62.1%	75.7%	80.0%	○
(N15452) Elever i åk 3 som deltagit i och klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%)		72.5%	76.3%	69.4%	80.0%	○
Elever i åk 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen (som eleven läser), kommunala skolor, andel (%)	70.6%	64.5%	56.4%	58.7%	80.0%	○
Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	71.5%	63.1%	62.5%	56.5%	80.0%	○
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	86.2%	75.8%	83.3%	77.2%	86.0%	○
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	224.7	207.3	218.4	208.5	225.0	○
3:2 Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%) Egen mätning	88.0%	82.0%	80.0%	76.0%	88.0%	○
Gymnasieelever med examen inom 3 år, kommunala skolor, andel (%)	55.7%	55.4%	45.3%		86.0%	○
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	73.9%	60.3%	57.7%		86.0%	○

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Antal elever som klarar sin utbildning, vuxenutbildning			70		82	○
Engagerad personal vuxenutbildning			95.0%		82.0%	○
Biblioteket ska i samverkan med andra aktörer erbjuda minst 25 publika arrangemang	50	23	55		25	○
Bibliotekets inköp av nyutgivna medier ska till 40 % utgöras av medier för barn och unga.	41.5%	52.0%	60.0%		40.0%	○
Minst 75% av skoleleverna ska ha lånekort när de börjar årskurs 1.			15%		75%	○

Kommunfullmäktiges mål 7 Fler Arbogabor i arbete

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, barn- och utbildnings och socialnämnden

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Att få fler Arbogabor i arbete är viktigt för den egna försörjningen, välmående och för att kunna finansiera välfärden. Det behövs fler vägar in i arbete. Arboga har ett starkt näringsliv och ska fortsätta arbeta aktivt med att öka sysselsättningen.

För att säkra kompetensförsörjningen för företag och den egna organisationen behöver Arboga stärka omställningsförmågan i takt med att annan kompetens efterfrågas. För att öka sysselsättningen och att bidra med efterfrågad kompetens behövs samordnade insatser mellan kommun, näringsliv och arbetsförmedling. För att Arboga ska kunna rekrytera rätt kompetens behövs det bra kommunikationer med närliggande städer.

Arboga ska ha ett bra näringslivsklimat och företag ska i hög grad vara nöjda med kommunens handläggning. Arboga ska aktivt arbeta för nyetablering och bra planförutsättningar och en säker energiförsörjning. I takt med att digitaliseringen ökar blir det allt viktigare för företag att snabbt och enkelt kunna kommunicera med omvärlden.

För att stimulera det lokala näringslivet bör upphandlingar utformas så att det skapas möjligt att ge anbud på delar och eller på helheten.

Fokusområden

- Fler i arbete, sysselsättning, fler vägar in i arbete
- Egen försörjning
- Rätt kompetens
- Starkt näringsliv med aktiva företag
- Bra förutsättningar för näringsliv

- Digitalisering
- Andel unga som är i arbete eller vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning

Målet är kopplat till målområdena Ett välmående Västmanland, Ett tillgängligt Västmanland och Ett ny skapande Västmanland genom hållbar tillväxt i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS). Delområdena är Minska andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll, Tillgång till snabbt bredband, Förbättrat företagsklimat, fler företag och organisationer hittar rätt kompetens och öka andelen sysselsatta.

Målet har även koppling till Agenda 2030 Ingen fattigdom, Minskad ojämlikhet, Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Hållbara städer och samhällen, Fredliga och inkluderande samhällen, God utbildning för alla, Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga arbetar aktivt för att fler Arbogabor ska komma i arbete, strategiska samarbeten har startat för att stärka Arboga kommun som arbetsort samt för att attrahera nyetableringar och kompetens. Företagsklimatet har ökat och det är fortsatt höga betyg på hur nöjda företagen är med kommunens service. Arboga arbetar med näringslivsfrågor, möjligheter till kompetensutveckling och samverkar med externa aktiviteter som företagsbesök, näringslivsråd och fastighetsnätverk.

- Målet är på väg att uppnås

"Tillsammans kan vi göra mer", strategiskt partnerskap mellan Arboga kommun, Försvarsmakten, Saab och Combitech har påbörjats. Tillsammans ska de arbeta med kompetensförsörjning som ska stärka Arboga kommun som arbetsort. Att rekrytera rätt medarbetare och säkra personalförsörjningen är en nyckelfråga för alla involverade aktörer. Både försvarsindustrin och försvaret kommer öka antalet anställda.

Arboga kommun har genom det nya samarbetet Svenska säkerhetsstråket medverkat under Almedalsveckan. Syftet är att utveckla samarbeten och attrahera aktörer inom försvarsindustrin att investera och etablera sig i Arboga.

Den beslutade etableringsplanen kommer att leda till nya aktiviteter för att öka etableringar av nya företag och arbetsställen. Planen fungerar som ett styrdokument till måldokument och verksamhetsplaner.

Efter flera års väntan är det nu klart att en ny kraftledning ska byggas mellan Himmeta, Arboga och Kungsör. Projektet är nödvändigt för att möta det ökande behovet av el, både för befintliga och nya verksamheter.

Nöjd kundindex, fortsatt höga indexbetyg om hur nöjda företagen är med kommunens service. Servicebetyg för bygglov placerar Arboga på första plats i Sverige.

Arboga kommun har klättrat till fjärde plats i länet och ligger strax under genomsnittet för alla kommuner med ett sammanfattande omdöme på 3,44. Årets undersökning visar att skolans kontakter med det lokala näringslivet har ökat mest. Enkätsvaren

pekar på önskemål om prioriterade åtgärder som minskad brottslighet och ökad trygghet, förbättrad dialog mellan kommunen och företagen, ökat samarbete mellan skolan och lokala företag samt fler som genomgår och slutför yrkesutbildningar. Flera av dessa önskemål har redan omsatts i konkreta aktiviteter i samverkan med externa aktörer. Arboga arbetar med näringslivsfrågor, möjligheter till kompetensutveckling och samverkar med externa aktiviteter som företagsbesök, näringslivsråd och fastighetsnätverk.

En viktig faktor för att skapa bättre förutsättningar för elever att få arbete eller genomföra vidare studier efter avslutad gymnasieutbildning är arbetsplatsförlagt lärande på yrkesprogrammen. Vasagymnasiet har goda relationer till företag i regionen och arbetar ständigt för att skapa nya. Andra aktiviteter som bidrar är studiebesöken, studieresor i Sverige och Europa, inklusive de i SAABs regi. Vasagymnasiet erbjuder även utlandspraktik för årskurs tre genom EU-projekt bland annat på Malta och i Spanien. Vårterminen 2024 genomfördes reseledarutbildning i Österrike inom ramen för ett EU-projekt för elever ur Hotell och turismprogrammet. När det gäller studieförberedande program tas företagsrepresentanter in från företag och organisationer för att exempelvis berätta om branscherna och utbildningsvägar. Även studiebesök och studieresor anordnas som ger erfarenheter och insikter kopplat både till vidare studier och yrkesval.

Arbetslösheten i Arboga har ökat jämfört med samma period förra året (augusti) och det gäller för samtliga grupper som omfattas av Arbetsförmedlingens statistik. Jämfört med riket så ligger Västmanland över riksgenomsnittet för arbetslöshet. Sverige bedöms vara i en påbörjad fas av konjunkturåterhämtning som kommer att få positiva effekt på arbetsmarknaden och antalet arbetstillfällen kommer att öka under 2025.

Succé för nya sommarjobbsmässan i februari. Under tre timmar erbjöds 300 sommarjobb från ett tiotal arbetsgivare och verksamheter - och 300 ungdomar och jobbsökare deltog i mässan i Medborgarhuset

Antal beredskapstjänster i Arbetsmarknadsverksamheten har minskat vilket innebär att färre personer från försörjningsstöd kan anställas. Flera gruppaktiviteter hölls på Jobbcenter under våren 2024 till exempel enklare datoranvändning.

Digitaliseringsstrategi är antagen och implementeringsarbetet pågår, flera aktiviteter kommer att leda till ett mer samordnat och gemensamt arbete i syfte att göra verksamheterna mer effektiva och ändamålsenliga med ett långsiktigt och ansvarstagande förhållningssätt till digitalisering.

Lokalt företagsklimat och nöjdhetsindex har årsutfall. Målets övriga indikatorer har inget utfallsvärde i delårsrapporten 2024.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Hushåll med barn som uppbär försörjningsstöd		93	75		95	○
Hushåll som uppbär försörjningsstöd		180	139		158	○
Arbetslöshet	8.2%	7.0%	6.6%		8.0%	○
Lokalt företagsklimat	3.5	3.5	3.3	3.4	3.8	○
Nöjd kundindex	75	83	82	82	83	○
(N18621) Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, kommunala skolor, andel (%)	97.0%	85.1%			97.0%	○

Strategiskt område Inspirerande organisation

Kommunfullmäktiges mål 8 En attraktiv arbetsgivare

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

Arboga kommun arbetar aktivt och strategiskt med kompetensförsörjning. Det handlar om att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla rätt kompetens i organisationen. Medarbetarna och deras kompetens är kommunens viktigaste resurs.

För att utveckla Arbogas attraktivitet och för att möta framtida demografiska utmaningar behöver alla arbetsgivare arbeta aktivt för en god och hållbar arbetsmiljö. I Arboga kommun finns tydliga värderingar och ett medarbetarskap som präglas av ansvar och respekt, där professionalism, mod och innovation är centrala ledord. En nyckelfaktor för detta är ett gott ledarskap som främjar en arbetsmiljö som präglas av tillit, arbetsglädje och delaktighet.

Fokusområden

- Attraktiv arbetsgivare
- God och hållbar arbetsmiljö
- Medarbetarskap
- Ledarskap

Målet är kopplat till målområdena Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålen God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga har genomfört insatser och aktiviteter för att stärka kommunkoncernen som attraktiv arbetsgivare och därmed trygga kompetensförsörjningen. Arbetsmiljöfrågorna är ständigt aktuella. Arboga har fortsatt arbetet med Heltidsresan och samtliga enheter inom vård och omsorg har upprättat en implementeringsplan i syfte att erbjuda samtliga medarbetare heltid. Arboga arbetar aktivt med förebyggande och med efterhjälpande insatser för medarbetare för att så snabbt som möjligt få medarbetare tillbaka i arbete. Utbildningsinsatser i ledarskap och medarbetarskap har fortsatt.

- Målet är på väg att uppnås

Under första halvåret har insatser och aktiviteter genomförts för att stärka kommunkoncernen som attraktiv arbetsgivare och därmed trygga kompetensförsörjningen. Arbetsmiljöfrågorna är ständigt aktuella. Nya chefer och skyddsombud har gått utbildningar i arbetsmiljö och i de digitala systemen Stella och Opus.

Regelbundna avstämningar genomförs med företagshälsovården för att skapas hållbara samarbetsformerna i syfte att både kunna arbeta förebyggande och med efterhjälpande insatser för medarbetare. Cheferna får kontinuerligt stöd i deras rehabiliteringsarbete för att så snabbt som möjligt få medarbetare tillbaka i arbete. Rapportering och analys av sjukstatistik har genomförts till kommunstyrelsen och till samverkansgrupper.

Våra ledare är en viktig resurs och under våren har ledarforum genomförts vid två tillfällen. En förändring har gjorts i år är att utöka gruppen till kommunkoncernens samtliga chefer och arbetsledare och minska antalet träffar till fyra gånger under ett år. Syftet med träffarna är att få gemensam kommunövergripande information för att kunna vara bärare och ambassadörer i våra verksamheter samt knyta kontakter, dela erfarenheter och lära av varandra.

Utbildningsinsatser gällande medarbetarskapet och vad det handlar om att ta sin medarbetarskapsroll har fortsatt inom vissa verksamheter under våren och kommer även fortsätta framåt under hösten.

Dialog med fackliga företrädare gällande hur samverkan kan utvecklas har påbörjats inom Arboga kommun. Arbetet har inledningsvis skett i central samverkansgrupp och därefter har underlag för samtalsfrågor skickats vidare till alla samverkansgrupper. Det finns ett uppdrag att respektive chef ska ha en dialog med aktuella arbetsplatsombud/skyddsombud om hur samverkan fungerar på deras arbetsplats och hur den kan utvecklas. Uppföljning av uppdraget kommer att genomföras i central samverkansgrupp senare i höst.

En HR-specialist har projektanställts under 6 månader med start i september med ett riktat uppdrag att arbeta med aktiviteter i verksamheterna för att trygga kompetensförsörjningen framåt. Arbetet med Heltidsresan har fortsatt under året där samtliga enheter inom vård och omsorg har upprättat en implementeringsplan på hur arbetet ska bedrivas under året och framåt i syfte att erbjuda samtliga medarbetare

heltid. Inom hemtjänsten har även de delade turerna tagits bort vilket är positivt för medarbetarna.

Målets indikatorer för hållbart medarbetarengagemang och frisknärvaro har inget utfall i delårsrapporten.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Hållbart medarbetarengagemang	82	82	83		85	○
Hållbart medarbetarengagemang - ledarskap	82	83	85		84	○
Frisknärvaro,%	49	39	49		50	○

Kommunfullmäktiges mål 9 En långsiktig hållbar ekonomi

Adressering av målet: Kommunstyrelsen, samtliga nämnder och bolag

Samordningsansvar: Kommunstyrelsen

En långsiktig hållbar ekonomi innebär ordning och reda, en god ekonomi nu och i framtiden, ansvarsfullt och effektivt nyttjande av kommunens resurser.

Skattesatsen ska vara oförändrad. Kommunens kärnverksamhet och människors möjligheter till egen försörjning ska prioriteras.

Hållbar utveckling kräver smarta arbetssätt, medarbetare som mår bra, kommunikation, kvalitet, god service och tillgänglighet. Organisationen ska använda digital teknik som frigör resurser för att höja kvalitet inom andra områden. Det är viktigt att fortsätta arbeta för ständiga förbättringar i verksamheten för att uppnå ökad effektivitet.

Fokusområden

- Resultat efter jämförelsestörande poster i förhållande till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning
- Finansiell stabilitet (soliditet)
- Effektivitet

Målet är kopplat till målområdena Ett nyskapande Västmanland genom hållbar tillväxt och delmålen God ekonomisk utveckling i Regionala Utvecklingsstrategi (RUS) samt Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030.

Vår bedömning är att målet är på väg att uppnås eftersom de flesta verksamhetsmässiga målen bedöms vara på väg att uppnås. Detta trots att en av de finansiella indikatorerna inte förväntas uppnås i år. Arboga har avsatt tidigare resultat till RUR som kan nyttjas för att täcka årets förväntade underskott, men framåt måste resultaten för Arboga stärkas.

- Målet är på väg att uppnås

Förutom aktiviteter som syftar till att ge ett förbättrat ekonomistöd till chefer, tillhandahålla bra analysverktyg, tydliggöra och effektivisera ekonomiprocesser samt genomföra regelbunden uppföljning och rapportering så kommer ökad digitaliseringsgrad inom kommun och kommunkoncern bidra till att uppnå ökad effektivitet. Beslutad digitaliseringsstrategi kommer vara ett verktyg som kan bidra till ökad måluppfyllelse inom flera områden. Ytterligare en aktivitet som pågår är implementering av inköpsorganisation som ska bidra till ökad avtalstrohet samt till god intern kontroll. Genom att se över inköpsorganisation, begränsa antalet inköpare förväntas ökad effektivisering uppnås då färre personer hanterar inköp och bidra till ökad avtalstrohet. Förberedelser för implementering av e-handel pågår vilket så småningom kommer innebära bättre priser och större avtalstrohet.

Finansiell ställning

Den finansiella ställningen mäts med indikatorerna nedan.

Ekonomi i balans i verksamheten som mäts med verksamhetens budgetavvikelse och helägda bolagens resultat

Resultatet före extraordinära poster ska under mandatperioden i genomsnitt uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning

Soliditeten för kommunen, inklusive och exklusive samtliga pensionsåtaganden ska i slutet av varje mandatperiod vara lägst den nivå som gällde vid mandatperiodens början med oförändrade redovisningsprinciper.

Kommunkoncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden. Mäts endast i samband med årsredovisning

Den finansiella ställningen bedöms i samband med delårsrapport av indikatorerna genom bedömd prognos på helår enligt delårsrapport. Indikatorernas verkliga årsutfall rapporteras i samband med årsredovisning. Ingen sammanställd redovisning finns tas fram i delåret så för kommunkoncernens soliditet finns det ingen prognos.

Ekonomi i balans, alltså budgetavvikelsen i verksamheten inkluderar de helägda bolagen. Budgetavvikelsen ska vara större än noll. Nämnderna och kommunstyrelsen prognostiserar en budgetavvikelse på -1,0 miljoner kronor. De helägda bolagens prognostiserade budgetavvikelse är 1,4 miljoner kronor. Sammantaget är budgetavvikelsen 0,4 miljoner kronor. Målvärdet för 2024 är större än noll och bedöms därför uppnås. Läs mer om Prognostiserad budgetavvikelse under rubriken Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning.

Det ekonomiska resultatet som prognostiseras år 2024 för kommunen uppgår till -7,4 miljoner kronor vilket motsvarar -0,7 procent av årets skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning. Målvärdet för år 2024 är noll procent. Målvärdet för 2024 förväntas inte uppnås.

Det prognostiserade ackumulerade resultatet av skatter och bidrag för mandatperioden uppgår till 0,6 procent och målvärdet för mandatperioden 1,0 procent. Målvärdet för mandatperioden bedöms därför inte heller uppnås. De resultat och skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning som beräknas framåt baseras på preliminära ramar beslutade i juni. Svaga resultat år 2024-2026 bidrar till att målvärdet inte uppnås.

Kommunens soliditet, beräknad exklusive samtliga pensionsåtaganden prognostiseras uppgå på balansdagen 2024-12-31 och i slutet av mandatperioden 2026-12-31 till 64,0 procent. Målvärdet för mandatperioden är större eller lika med 62,6 procent. Målvärdet bedöms uppnås. *Läs mer om Soliditet under rubriken utvärdering av resultat och ekonomisk ställning.*

Kommunens soliditet, beräknad inklusive samtliga pensionsåtaganden prognostiseras uppgå på balansdagen 2024-12-31 till 42,9 procent. Målvärdet är satt för mandatperioden slut 2026-12-31, och ska vara större eller lika med än 43,1 procent. Prognostiserad soliditeten 2026-12-31 uppgår till 45 procent och målvärdet bedöms uppnås. Läs mer om soliditet under rubriken utvärdering av resultat och ekonomisk ställning.

Den finansiella ställningen betonar att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, det vill säga koppling mellan ekonomi och verksamhet.

Ur ett finansiellt perspektiv förväntas kommunen uppnå målvärdet för soliditeten och verksamhetens budgetavvikelse, men målvärdet för resultat av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning förväntas inte uppnås för året eller mandatperioden. För att säkerställa en god ekonomisk ställning behöver kommun stärka resultatet kommande åren. De kommande årens svaga resultat bygger på preliminära ramar beslutade i juni.

Verksamheten är ändamålsenlig

De verksamhetsmässiga målen 1-8 bedöms i delårsrapporten huruvida dessa är på väg att uppnås eller riskerar att inte uppnås. Inom varje mål finns att utläsa vad bedömningen grundar sig på genom uppnådda resultat och effekter samt de aktiviteter som bidragit till måluppfyllelsen.

De verksamhetsmässiga målen, förutom ett mål 6, är på väg att uppnås. Målet 6 god och likvärdig utbildning för alla är riskerar att inte uppnås. Bedömningen om verksamheten är ändamålsenligt baserat att 1 av 8 mål är på väg att uppnås och endast 1 mål riskerar att inte uppnås.

I den samlade bedömningen ges en större tyngd för indikatorn verksamheten är ändamålsenlig, då den är viktig för medborgaren och de vi är till för.

Med ledning av huruvida målen bedöms på väg att uppnås eller riskerar att inte uppnås samt det finansiella perspektivet, så är bedömningen att kommunen vid årets slut kommer ha en långsiktig hållbar ekonomi ur ett verksamhets och finansiellt perspektiv men att det är viktigt att säkra upp att aktiviteter för en ekologisk hållbar kommunen och god och likvärdig utbildning för alla samt att resultatet framöver behöver stärkas.

Indikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvärde 2024	Bedömning
Ekonomi i balans i verksamheten, Budgetavvikelse mkr (inkl. helägda bolag)			5.6		>omkr	<input type="radio"/>
Verksamheten är ändamålsenlig			100%		100%	<input type="radio"/>
Kommunens resultat före extraordinära poster, procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnning 1	3.3%	2.1%	3.2%		0.6% (0,0%)	<input type="radio"/>
Kommunens soliditet, exklusive samtliga pensionsåtaganden 2	55.1%	62.6%	66.3%		≥62,6%	<input type="radio"/>
Kommunens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden 2	33.8%	43.1%	45.0%		≥43,1%	<input type="radio"/>
Kommun koncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden 2	24.1%	26.0%	26.2%		≥26,0%	<input type="radio"/>

1 Årets utfall/målvärde inom parentes, Ackumulerande värden mandatperioden 2023-2026 utan parentes

2 Soliditeten, inklusive och exklusive samtliga pensionsåtaganden, ska i slutet av varje mandatperiod vara lägst den nivån som gällde vid mandatperiodens början (2022-12-31) med oförändrade redovisningsprinciper.

Samlad god ekonomisk hushållning

Här ges en samlad bild över kommunfullmäktiges mål och dess bedömda måluppfyllelse vid delårets avstämning. Förväntad måluppfyllelse vid helår görs utifrån indikatorernas utfall och hittills genomförda eller pågående aktiviteter. Följande bedömningsnivåer används i delårsrapporten för kommunfullmäktiges mål.

- På väg att uppnås
- Riskerar att inte uppnås

Det strategiska området Inspirerande livsmiljö har fem mål

- Arboga växer och utvecklas
- Arboga är tryggt och inkluderande
- En god omsorg för alla
- Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter
- En ekologisk hållbar kommun

Mål 1. Arboga växer och utvecklas - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås eftersom antalet invånare ökar och strategiska samarbeten har startat för att göra Arboga mer attraktiv och ny etableringsplan är beslutad. Även har aktiviteter med förbättringar av infrastruktur genomförts för gata och bredband. Arboga tillsammans med föreningar och evenemangspartner genomför evenemang för att attrahera turism, öka besöksnäring.

Mål 2. Arboga är tryggt och inkluderande - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås eftersom föreningslivet och medborgarservicen bidrar till ökad delaktighet, acceptans och inkludering. Skolan arbetar strukturerat med trygghet. På boenden anordnas gemensamma aktiviteter och genomförandeplaner upprättas. Förebyggande insatser erbjuds. Även säkerhets- och brottsförebyggande åtgärder genomförs samt att det pågår åtgärder för tillgänglighets- och trygghetsskapande miljöer samt för trygg och säker dricksvattenförsörjning.

Mål 3. En god omsorg för alla - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga arbetar med att öka kontinuiteten runt vårdtagare samt att genomförd brukarrevision visar på nöjda brukare. Fler brukarråd har implementerats samt anhörigträffar, förebyggande insatser och gemensamma aktiviteter inom vård och omsorg har genomförts.

Mål 4. Ett rikt och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga tillsammans med föreningslivet erbjuder ett stort och varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. De finns tillgång till flera idrottsanläggningar och hallar, spår och leder samt utegym. Flera aktiviteter samordnas för barn, ungdomar och äldre.

Mål 5. En ekologisk hållbar kommun - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås. Många bra aktiviteter genomförs i Arboga bland annat arbetar Arboga aktivt med att energieffektivera fastigheter, minska andelen odebiterat vatten, inköpen av livsmedel ska ge lågt klimatavtryck samt utveckling av återbruk. Kollektiva färdmedel är alltid förstahands alternativet vid tjänsteresor. Där det är möjligt använder medarbetare cyklar och elhybrid för resor i tjänsten. Arbetet med koldioxidbudget ska ske i höst. Att analysera miljöbarometens resultat och besluta om eventuella aktiviteter och åtgärder blir viktigt.

Det strategiska område Inspirerande lärande och arbete har två mål

- En god och likvärdig utbildning för alla
- Fler Arbogabor i arbete

Mål 6. En god och likvärdig utbildning för alla – Riskerar att inte uppnås

Bedömningen är att målet riskerar att inte uppnås eftersom måluppfyllelsen i de äldre årskurserna inte ökar. Ett strukturerat arbete med att utveckla undervisning och professionens kompetens pågår. Detta förväntas på sikt främja elevers måluppfyllelse.

Mål 7. Fler Arbogabor i arbete - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga arbetar aktivt för att fler Arbogabor ska komma i arbete, strategiska samarbeten har startat för att stärka Arboga kommun som arbetsort samt för att attrahera nyetableringar och kompetens. Företagsklimatet har ökat och det är fortsatt höga betyg på hur nöjda företagen är med kommunens service. Arboga arbetar med näringslivsfrågor, möjligheter till kompetensutveckling och samverkar med externa aktiviteter som företagsbesök, näringslivsråd och fastighetsnätverk.

Det strategiska området Inspirerande organisation har två mål

- En attraktiv arbetsgivare
- En långsiktig hållbar ekonomi

Mål 8. En attraktiv arbetsgivare - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås eftersom Arboga har genomfört insatser och aktiviteter för att stärka kommunkoncernen som attraktiv arbetsgivare och därmed trygga kompetensförsörjningen. Arbetsmiljöfrågorna är ständigt aktuella. Arboga har fortsatt arbetet med Heltidsresan och samtliga enheter inom vård och omsorg har upprättat en implementeringsplan i syfte att erbjuda samtliga medarbetare heltid. Arboga arbetar aktivt med förebyggande och med efterhjälpande insatser för medarbetare för att så snabbt som möjligt få medarbetare tillbaka i arbete. Utbildningsinsatser i ledarskap och medarbetarskap har fortsatt.

Mål 9. En långsiktig hållbar ekonomi - På väg att uppnås

Bedömningen är att målet är på väg att uppnås eftersom de flesta verksamhetsmässiga målen bedöms vara på väg att uppnås. Detta trots att en av de finansiella indikatorerna inte förväntas uppnås i år. Arboga har avsatt tidigare resultat till RUR som kan nyttjas för att täcka årets förväntade underskott, men framåt måste resultaten för Arboga stärkas.

Arboga bedöms ha en god ekonomisk hushållning

Arboga anses ha en god hushållning ur ett verksamhetsmässigt perspektiv. De verksamhetsmässiga målen, förutom mål 6, bedöms vara på väg att uppnås. Målet 6 god och likvärdig utbildning för alla riskerar att inte uppnås. Med anledning av bedömningen av målpuppfyllelse av mål 1-8 i delårets avstämning så är bedömningen att kommunkoncernen förväntas ha en god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv. Men att det finns utvecklingsområden.

Arboga anses ha en god hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Kommunen förväntas uppnå målvärdet för soliditeten och verksamhetens budgetavvikelse, men målvärdet för resultat av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning förväntas inte uppnås för året eller mandatperioden. Arboga har tidigare avsatt resultat till RUR som kan nyttjas för att täcka årets förväntade underskott, men för att säkerställa en god ekonomisk ställning finansiellt framåt behöver kommun stärka resultatet kommande åren. De kommande årens svaga resultat baseras på de preliminära ramar beslutade i juni.

Indikatorerna för att utvärdera god ekonomisk ställning ur ett finansiellt perspektiv är följande nedanstående.

- Ekonomi i balans i verksamheten som mäts med verksamhetens budgetavvikelse, mkr
- Resultatet före extraordinära poster ska under mandatperioden i genomsnitt uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning
- Soliditeten, inklusive och exklusive samtliga pensionsåtaganden ska i slutet av varje mandatperiod vara lägst den nivå som gällde vid mandatperiodens början med oförändrade redovisningsprinciper.
- Kommun koncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden (beräknas inte vid delår)

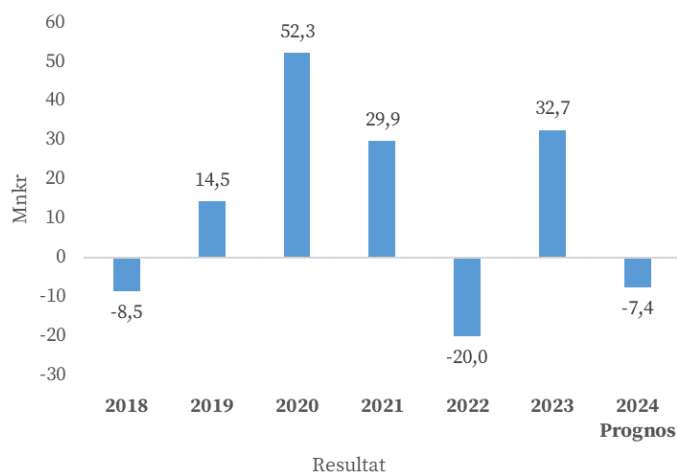
Läs även mer om finansiella indikatorerna i Mål 9. En långsiktigt hållbar ekonomi.

Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av kommunen och den kommunala koncernens ekonomiska ställning (i delårsrapporten ingår inte koncernredovisning). Nedan belyses resultatutveckling, investeringar och dess finansiering samt finansiell stabilitet.

Resultatutveckling

Efter de extraordinära posterna kan årets resultat, förändring av eget kapital, utläsas. Det egna kapitalet är den del av tillgångarna som kommunen betalat med egna medel, det vill säga förmögenheten.



Grafen ovan visar utvecklingen av årets resultat för kommunen under senare år.

Årets prognostiserade resultat för 2024 uppgår till -7,4 miljoner kronor och eget kapital skulle då uppgå på balansdagen 2024 till 729,2 miljoner kronor.

Periodens resultat per 31/8 för kommunen är 0,6 miljoner kronor. Resultatet är dels påverkat av intäkter exempelvis utdelningar som kommer tidigt på året och andra kostnader som är mer säsongsberoende och påverkar kommunens ekonomi senare delen av året. Det kan handla om snöröjning och vinterväghållning. Den verksamhet som bedrivs i nämnder och kommunstyrelsen påverkas också av ökade kostnader under hösten. Detta sammantaget bedöms bidra till det prognostiserade underskottet för i år. Samma resonemang gäller även för bolagen

Budgeterat överskott år 2024 är 0,1 miljoner kronor och således en avvikelse mot budget med -7,5 miljoner kronor.

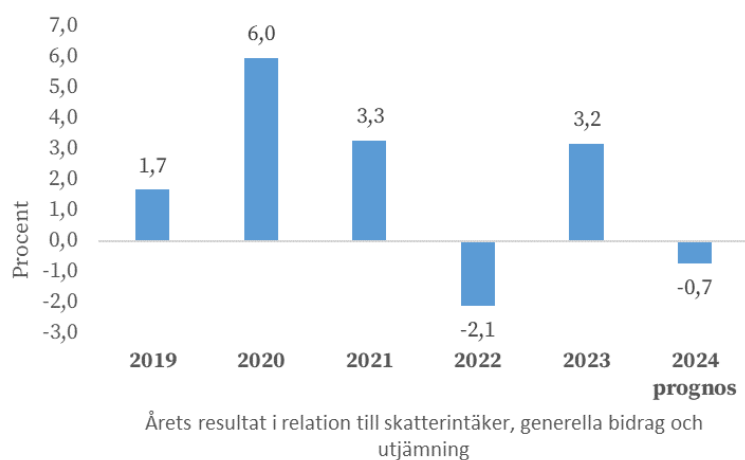
Nämnderna och kommunstyrelsen i kommunen redovisar för 2024 ett prognostiserat ekonomiskt underskott på -1,0 miljoner kronor. Läs mer om nämndernas resultat redovisas under Driftredovisning.

Intäkter och kostnader som inte kan hänföras till en specifik nämnd så som pensioner, lokalpott, lönepott, oförutsedda kostnader och finansnetto visar ett prognostiserat underskott jämfört med budget med -12,6 miljoner kronor. Dessa poster beror i huvudsak på både ökade finansiella intäkter, även lägre exploateringsresultat än budgeterat, större kostnadsposter avseende saneringskostnader, markarbeten samt utredningar som innebär ökade kostnader jämfört med budget med mera.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning prognostiseras på helår jämfört med budget med en positiv budgetavvikelse 6,0 miljoner kronor, vilket beror på en positiv slutavräkning av skatteintäkterna men också en positiv avvikelse mot budget avseende fastighetsavgiften på 4,6 miljoner kronor, som beror på i huvudsak att det skett ett byte av prognosmetod för småhustaxering

Det finns flera motiv till att årligen ha ekonomiskt överskott. Lagstiftningen med balanskravet är ett minimikrav på resultatet, men för att få en god ekonomisk hushållning förutsätts ett större sammantaget överskott. Ett överskott skapar handlingsfrihet och möjlighet till en mer långsiktig planering. En marginal krävs också för att klara oförutsedda påfrestningar och att därmed inte urholka det egna kapitalet och framför allt för att kunna finansiera investeringar.

Resultatet före extraordinära poster redovisar de medel som blir över eller saknas när den löpande verksamheten är betald och ett mått är att sätta resultat före extraordinära poster i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.



Vid höga investeringsnivåer krävs goda resultat för att kunna ha en hög självfinansieringsgrad av investeringar.

Resultat för kommunens majoritetsägda bolag och förbund (kommunens andel överstiger 20 procent):

Resultat, belopp i tkr	Utfall	Utfall	Prognos	Budgeterat	Avvikelse
	31 aug	31 aug	helår	resultat	budget-prognos
	2023	2024	2024	2024	2024
Kommunfastigheter i Arboga AB	7 728	8 190	2 446	0	2 446
Arbogabostäder AB	367	-1 661	-2 782	0	-2 782
Arboga Kommunalteknik AB	2 813	3 811	200	0	200
Arboga Vatten och Avlopp AB	465	2 778	1 500	0	1 500
Sturestadens Fastighets AB(koncern)	13 587	9 144	7 789	2 152	5 637
Västra Mälardalens Myndighetsförbund	-845	-540	-171	104	-275
Västra Mälardalens Kommunalförbund	672	1 192	-1 015	50	-1 065

Arboga Vatten och Avlopp AB lämnar en positiv helårsprognos på 1,5 miljoner kronor. Inför 2024 höjdes taxorna med 25 % för att möta alla kostnadsökningar och för att återställa tidigare förlust. Bolagets kapitalkostnader uppgick 2020 till ca 6,7 miljoner

kronor, och 2024 är budgeterade kapitalkostnader 13 miljoner kronor. Låneskulden har ökat från senaste årsskifte från 179 miljoner kronor och 2024-08-31 uppgår skulden till 238 miljoner kronor. Förutom ökade kapitalkostnader så har bland annat bolagets pensionskostnader varit höga de senaste åren. Osäkerhetsfaktorer kring prognosen är främst antalet vattenläckor och andra oförutsedda händelser.

Arboga kommunalteknik AB visar för 2024 prognostiserar ett resultat för året på 0,2 miljoner kronor. Verksamheten kommer troligen ha ett positivt resultat men att viss osäkerhet kring prognos finns. Genom ett positivt resultat kommer bolaget troligen betala skatt och ingår i ovanstående prognos.

Kommunfastigheter i Arboga AB prognostiserar resultat för året 2,4 miljoner kronor före bokslutsdispositioner. Främsta anledningen till överskottet är att bolaget erhållit försäkringsersättning på 0,6 miljoner kronor samt att räntekostnaderna för byggnationer beräknas bli 1,4 miljoner kronor lägre än budgeterat. De räntesänkningar som genomförts under 2024 har varit positivt för bolaget vid nyupplåningar för investeringarna.

Arboga Bostäder AB prognostiserar ett resultat för året - 2,8 miljoner kronor före bokslutsdispositioner. Anledningen till det negativa resultat är att bolaget haft ökad vakansgrad samt att fler lägenheter har behövt renoveringar.

Sturestaden Fastighets AB prognostiserar ett resultat för året på 7,8 miljoner kronor. Budgeterat resultat för innevarande år är 2,2 miljoner kronor. Budgetavvikelsen förklaras av högre intäkter, lägre fastighetskostnader men även högre personalkostnader.

Västra Mälardalens Myndighetsförbund prognostiserar ett resultat på -0,2 miljoner kronor att jämföra mot budget på 0,1 miljoner kronor. Resultatet beror på ökade revisionskostnader, minskade bygglovintäkter samt lägre intäkter inom miljö- och hälsoskydd som är den främsta orsaken till det negativa resultatet. Prognosen för den finansiella delen är ökade ränteintäkter. Enligt prognosen finns inte utrymme att 2024 återställa balanskravsresultatet från år 2023 på -0,3 miljoner kronor. Västra Mälardalens myndighetsförbund har lämnat en begäran om ägartillskott.

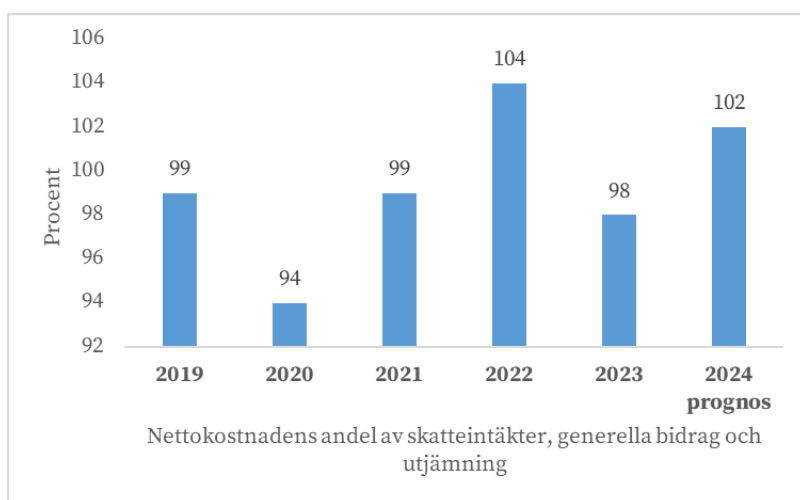
Västra Mälardalens Kommunalförbund prognostiserar ett resultat på -1,0 miljoner kronor att jämföra mot budget på endast 50 tkr. För perioden januari till och med augusti 2024 redovisas en positiv budgetavvikelse på +1,3 miljoner kronor. Neddragningar av tjänster samt långtidssjukskrivningar har bidragit till lägre personalkostnader men även den lägre semesterlöneskulden som uppkommer efter semesterperioden bidrar till den positiva avvikelsen. Under hösten kommer semesterlöneskulden att öka igen samt en ökning av personalkostnaderna varför prognosen för helåret därför blir negativ.

Nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader visar hur stor del av kommunens löpande verksamhet som måste finansieras. De utgör skillnaden mellan kostnader (inklusive avskrivningar)

och intäkter i kommunens driftverksamhet. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på denna balans är att sätta nettokostnaderna i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Redovisas en andel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter och kan bidra till självfinansiering av investeringar.

Verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster uppgår till i helårsprognos 1 057,6 miljoner kronor 2024 vilket är en ökning med 5,9 procent jämfört med 2023. Skatteintäkterna, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning ökar med 1,8 procent mellan 2023 och 2024. Verksamhetens nettokostnadsandel av skatteintäkter, generella bidrag utjämning prognostiseras till 102 procent, vilket är en försämring jämfört med 2023.



Finansnetto

Finansnettot består av skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader. 2024 års finansnetto i Arboga kommun är positivt och prognostiseras till 16,9 miljoner kronor, vilket blir 1,6 miljoner bättre än budgeterat.

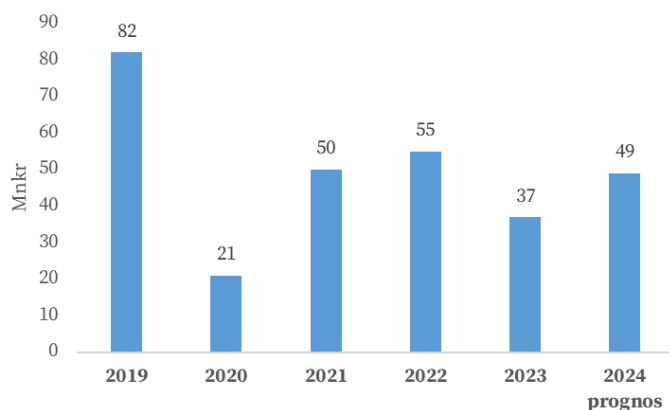
De finansiella intäkterna består av ränta på utelämnade lån till fastighetsbolagen. Vidare borgensavgift från i huvudsak Kommunfastigheter i Arboga AB samt utdelningar från Kommuninvest, Sturestaden Fastighets AB, Mälarenergi Elnät AB. Här finns även ränteintäkter på likvida medel.

De finansiella kostnaderna avser finansiella kostnader på pensionsskulden. Numera lånar bolagen upp sina egna lån och de finansiella räntekostnaderna finns i bolagen. Det nya ränteläget och osäkerheten hur räntorna utvecklas samt behovet av upplåning påverkar bolagen.

Den genomsnittliga låneräntan (exklusive Sturestaden) prognostiseras till 1,92 procent att jämföra med 1,59 procent föregående år.

Investeringar och dess finansiering

Kommuns prognostiserade nettoinvesteringar för helåret 2024 uppgår till 49,0 miljoner kronor. Budgeterade investeringar uppgår till 61,2 miljoner kronor vilket innebär en avvikelse på 12,2 miljoner kronor. De största investeringsutgifterna finner vi inom kommunstyrelsens egen verksamhet. Orsaker till överskottet där är i huvudsak tidsförskjutningar i genomförande samt lägre utgifter än budgeterat. Investeringarna året avser även inventarier och gäller främst övriga nämnder, prognostiseras till ca 6,0 miljoner kronor.



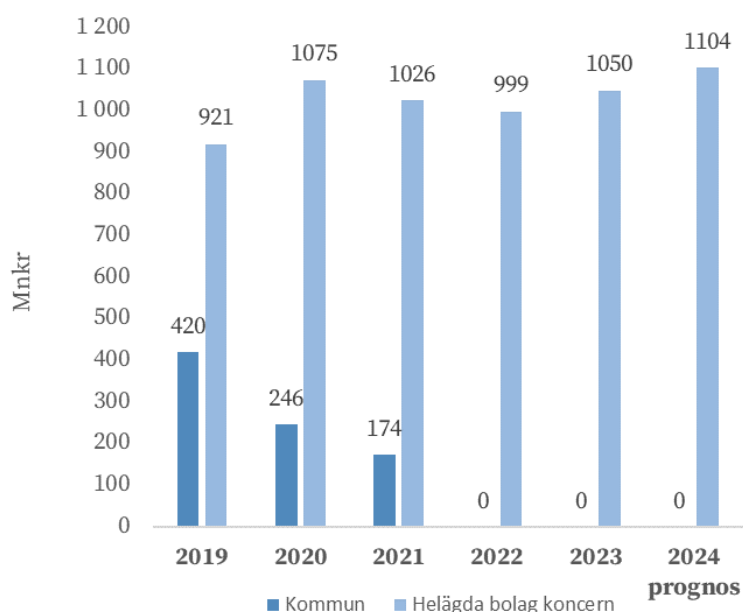
Nettoinvesteringar kommunen

Till kommunens investeringar tillkommer huvudsakligen investeringar i verksamhetsfastigheter utförda av Kommunfastigheter i Arboga. Investeringarna inom Kommunfastigheter AB prognostiseras till 677,7 miljoner kronor varav ny grundskola utgör 485,0 miljoner kronor. Övriga projekt avser Hällbacken etapp 3, med en investeringsprognos på 123,0 miljoner, nytt LSS-boende 43,0 miljoner kronor, upprustning fritidsanläggningar 2,4 miljoner kronor samt att bolaget har stora underhållsprojekt på ca 24,3 miljoner kronor. Inom övriga bolag såsom Arboga Kommunalt teknik AB avser investeringarna maskiner och fordon på driftavdelningen samt inventarier på kost-avdelningen på ca 1,9 miljoner kronor. Arboga Vatten och Avlopp AB redovisar en investeringsprognos på 39,0 miljoner kronor och avser investeringar VA samt Röt-kammare. Den befintliga röt-kammaren är uttjänt och nödvändig att åtgärda men saknar budgeterade medel. För Arboga Bostäder AB avser investeringar hiss och reparation hiss och hiss-schakt till en prognos på 0,9 miljoner kronor.

Västra Mälardalens myndighetsförbund räknar med att använda budgeten 2024 på ca 0,5 miljoner kronor och avser investeringar i e-arkiv, e-tjänster samt direktarkivering. För Västra Mälardalens kommunalförbund är den totala årsbudgeten för investeringar 38 miljoner kronor. Årlig investeringsbudget som utgår ifrån behovet av kommande utbyten inom IT verksamheten och avser bland annat investeringar av tillhandahållande av PC, Mac, Ipad, Kopiatorer, telefoni och infrastruktur. Investeringsbudgeten består av olika projekt som VMKF tillhandahåller till kommunerna och bolagen.

Självfinansieringsgrad investeringar

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar minus amorteringar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens finansiella handlingsutrymme stärks. Kommunens prognos för självfinansieringsgrad uppgår för 2024 till 33 procent.



Låneskuld kommunen samt helägda bolag koncern

Finansiell stabilitet

Soliditeten är ett mått som används för att mäta kommunens ekonomiska styrka, det finansiella handlingsutrymmet, i ett långsiktigt perspektiv. Måttet anger hur stor andel av de totala tillgångarna som finansierats med eget kapital. Eget kapital i balansräkningen kan således beskrivas som en historisk framskrivning av resultaträkningens utveckling. En successivt försämrad soliditet påvisar en hög finansiell risk.

Det är ett negativt tecken för ekonomin om soliditeten successivt försämras. En ökning av soliditeten kan uppnås med en förbättrad resultat-utveckling och genom att nettoinvesteringsnivån bättre harmoniserar med egna tillförda medel. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls och utvecklas i en positiv riktning.

Soliditeten, beräknad inklusive samtliga pensionsåtaganden uppvisar en försämrad utveckling påverkat av ansvarsförbindelsen, som ökat på grund av ökad inflation samt ett negativt resultat i kommunen.

År	2021	2022	2023	Utfall	Prognos
				delår 2024	helår 2024
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998	55,1	62,6	66,3	63,7%	64,0%
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser	33,8	43,1	45,0	42,5%	42,9%

Kommunkoncernens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden mäts endast i samband med årsredovisning.

Likviditet och rörelsekapital

Rörelsekapitalet, som består av omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder, kan sägas vara ett mått på den ekonomiska styrkan på kort sikt. Det är viktigt att skapa ett positivt rörelse-kapital för att få en bra handlingsberedskap inför framtiden. Det sker bäst genom ett starkt resultat som bland annat möjliggör en högre grad av självfinansiering av investeringar. Rörelsekapitalet i kommunen uppgår på balansdagen den 31 augusti till 87,9 miljoner kronor och har förbättrats under året. Prognos på helår bedöms till 67,2 miljoner kronor.

Prognosavvikelser och utfall i förhållande till budget

En god prognossäkerhet innebär att kommunen och koncernen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året.

Budgetföljsamhet är ett annat mått på finansiell kontroll. Nämnderna/styrelsen i kommunen har i stort sett månatligen arbetat med att ta fram helårsprognos. Kommunstyrelsen har kontinuerligt fått en redovisning från nämnder/styrelse. Vid befarat negativt underskott på någon av nämnderna har en åtgärdsplan tagits fram för hur nämnden/styrelsen ska uppnå ekonomisk balans. Styrelserna för bolagen och förbunden följer också kontinuerligt upp resultat och delger sina respektive styrelser och direktioner planer för eventuella åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Budgetavvikelser i nämnder, styrelser och direktioner rapporteras för såväl drift- som investeringar. Prognossäkerheten är svårt att helt bedöma innan året är slut. Enskilda poster på finanserna har varierat exempelvis skatteintäkter, pensioner och andra opåverkbara kostnader som fått en förändrat prognosen under året, förbättrat finansnetto påverkat av ränteläget och god likviditet. Även kostnader såsom saneringskostnader har varit opåverkbara kostnader. Kostnader såsom pensioner, löner och hyreskostnader har förändrats under året.

De nämnder som redovisat avvikelse under året har varit socialnämnden och fritid- och kulturnämnden. Båda nämnder har upprättat åtgärdsplan och vidtar olika åtgärder. Den nämnd som i delårsrapporten redovisar ett negativt prognosticerat resultat jämfört med budget med -1,0 miljoner kronor är fritid- och kulturnämnden och där åtgärdsplan beslutas inom kort.

För investeringar redovisas stora budgetavvikelser som främst beror på årsöverskridande projekt men också att investeringen av andra skäl inte hunnit helt eller delvis genomföras eller lägre utgifter. För vidare information hänvisas till avsnittet om " Investeringsredovisning".

Kommunalskatt

Kommunalskatten för Arboga kommun uppgår under 2024 till 22,41 procent. Den totala skattesatsen i Arboga inklusive regionskatten uppgår för år 2024 till 33,29 procent. I förhållande till länet och riket så ligger Arboga högre.

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktssidan genom ett ökat skatteuttag.

Balanskravsresultat

Balanskravet är ett lagstadgat krav som kommunen måste uppfylla.

Regler om resultatreserv (RER) gäller från räkenskapsåret 2024. Kommunfullmäktige har för 2024 beslutat om riktlinjer för RER., Kommunfullmäktige 2024-08-22 § Förändringen innebär att den nya resultatreserven (RER) införs samt att resultatutjämningsreserven (RUR) fasas ut under en tioårsperiod. Möjligheten att reservera medel till en resultatutjämningsreserv (RUR) upphör därmed.

Under en övergångsperiod fram till år 2033 finns dock möjlighet för kommuner som har en RUR att i anspråk ta medel ur reserven i enlighet med tidigare regelverk, dvs. för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

De riktlinjer kommunen antagit sedan tidigare avseende resultatutjämningsreserv (RUR) gäller avseende att disponera ur RUR. För att disponera RUR enligt riktlinjerna så är definitionen att det råder lågkonjunktur, om kommunens skatteutveckling för året är lägre än rikets genomsnittliga utveckling de senaste 10 åren. Dessutom ska balanskravsresultatet vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat (eller så långt som reserven räcker).

Kommunfullmäktige fattar beslut i samband med behandling av årsredovisningen om disponering av resultatreserven. Detta efter en slutlig avstämning i bokslutet av hur mycket som finns att disponera av resultatreserven och hur mycket som behöver disponeras för att balanskravsresultatet ska bli noll.

Enligt 11 kap 14§, andra stycket kommunallagen, får reservering till RER göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap 10§ lagen (2018:597) kommunal bokföring och redovisning som överstiger:

1. En procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
2. Två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om en kommun har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Resultatreservens storlek maximeras till fem procent av skatter och generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Periodens balanskravsresultat per 31/8 är 0,6 miljoner kronor.

Årets prognostiserade resultat för 2024 efter balanskravsjusteringar uppgår till -7,4 miljoner kronor. Här prognostiserar kommunen att ta RUR i anspråk med 7,4 miljoner kronor av totalt avsatta 22,4 miljoner kronor.

Avstämningen mot det lagreglerade balanskravet visar att kommunens balanskravsresultat uppfylls



Balanskravsutredning (Mnkr)	2024-08-31	Prognos 2024
Periodens/Årets resultat	0,6	-7,4
Samtliga realisationsvinster	0,0	0,0
Realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0
Realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0
Orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjustering	0,6	-7,4
Medel till resultatreserv	0,0	0,0
Medel från resultatreserv	0,0	0,0
Medel från resultatutjämningsreserv	0,0	7,4
Årets balanskravsresultat	0,6	0,0

Balanskravsutredning (Mnkr)	2022	2023	2024-08-31	Prognos 2024
IB ackumulerrade ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredning	-20,0	10,1	0,0	0,0
+ Synnerliga skäl att inte återställa	20,0	0,0	0,0	0,0
+ Synnerliga skäl för att återställa under längre tid	0,0	0,0	0,0	0,0
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	0,0	0,0	0,0	0,0
UB synnerliga skäl som ska återställas under längre tid	0,0	0,0	0,0	0,0
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Väsentliga personalförhållanden

Det här avsnittet innehåller väsentliga personalförhållanden i kommunkoncernen vilket i detta avsnitt avser Arboga kommun och dess helägda bolag. Det innebär uppgifter om bland annat antal medarbetare, ålder, könsfördelning och sjukfrånvaro. Jämförelse under avsnittet är mot föregående år samma period. Vidare redovisas vilka aktiviteter och insatser som genomförts inom områdena kompetensförsörjning, arbetsmiljö, ledarskap och medarbetarskap.

Rekrytering

Vid delåret 2024 är 22 medarbetare 65 år och äldre och som väljer att använda möjligheten att fortsätta arbeta efter 65 års ålder. Kommunen har fram till och med augusti månad haft 98 annonser utlysta. Det har funnits svårigheter att rekrytera vissa yrkesgrupper bland annat inom några lärarkategorier. Svårigheten beror på brist på utbildade personer inom dessa yrkesgrupper.

Lönebildning

Löneavtalen för samtliga medarbetare inom kommunen löpte ut den 31 mars och nya löneavtal har slutits med samtliga motparter. Alla medarbetare, förutom medarbetare inom Vårdförbundets kollektivavtalsområde, fick nya löner utbetalade på juni månads löneutbetalning. Överläggning med Vårdförbundet startas upp efter sommaren då avtalet slöts i slutet av juni, efter ett antal veckors strejk och därefter medling. Inom Arboga kommunalteknik AB fanns löneavtal för Kommunals avtalsområde och dessa medarbetare fick nya löner utbetalade på april månads löneutbetalning. Övriga löneavtal löpte också ut den 31 mars och nya löneavtal slöts under april vilket gjorde att dessa medarbetare också fick nya löner utbetalade på juni månads löneutbetalning.

Personalstruktur

Vid halvårsskiftet 2024 hade kommunkoncernen 1129 tillsvidareanställda medarbetare jämfört med 1090 vid årsskiftet 2023/2024. Vid halvårsskiftet 2024 hade kommunen 982 personer tillsvidareanställda jämfört med 948 personer vid årsskiftet 2023/2024.

Av de tillsvidareanställda på koncernnivå är andelen kvinnor 80 procent. Medelåldern är 47 år och har inte ändrats sedan årsskiftet 2023/2024. Antalet anställda med deltidsanställning inom koncernen var vid halvårsskiftet 291 personer. De deltidsanställda utgör 26 procent av de tillsvidareanställda inom koncernen vilket är en minskning med fyra procentenheter jämfört med årsskiftet 2023/2024.

Kompetensförsörjning, arbetsmiljö och hälsa

Under början av året genomfördes uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet och åtgärder för nuvarande år togs fram. Checklistor och stödmaterial för att bedriva det systematiska arbetsmiljöarbetet har förbättrats, utvecklats och lagts ut i det digitala verktyget Opus. En tre dagars arbetsmiljöutbildning för nya chefer, arbetsledare och skyddsombud har genomförts i egen regi.

Arbetet med friskfaktorer har påbörjats genom inläsning av det stödmaterial som uppdaterats hos Sunt arbetsliv. Vidare kommer planering och kartläggning av kommunens nuläge ske under början av hösten tillsammans med fackliga företrädare.

Under första halvåret har arbete pågått med att identifiera hur kommunen ska arbeta vidare med kompetensförsörjningen inom verksamheterna. Resultatet är att en HR-specialist anställs på en 6 månaders projektanställning med syfte att genomföra ett antal aktiviteter riktat mot specifika verksamheter. Vissa aktiviteter kopplat till friskfaktorer kommer även ingå som en del i projektet.

Två pulsmätningar har genomförts, vars syfte är att regelbundet fånga upp olika aspekter av arbetsmiljön. Svarefrekvensen ligger i snitt på 75 procent och vi konstaterar att resultatet på den övergripande nivån ser bra ut.

För perioden januari – augusti har totalt 129 arbetsskadeanmälningar inkommit (76 för samma period 2023). De flesta anmälningar kommer från medarbetare på Socialförvaltningen (101 st) och Barn- och utbildningsförvaltningen (28 st). Under samma period har 210 tillbudsanmälningar inkommit, vilket kan jämföras med 111 för samma period 2023. Inom Arboga kommunal teknik AB har 13 arbetsskadeanmälningar och 11 tillbudsanmälningar inkommit. Ett kontinuerligt utvecklings- och uppföljningsarbete inom respektive förvaltning/bolag gällande hantering och kunskap kring arbetsskador och tillbud sker. Extra utbildningstillfällen har genomförts för kommunens medarbetare för att påvisa vikten av tillbudsrapportering som en del av det förebyggande hälsoarbetet.

Sjukfrånvaron för första halvåret 2024 var den totala sjukfrånvaron i kommunkoncernen 7,1 procent av arbetad tid. Motsvarande siffra för samma period 2023 var 7,7 procent vilket innebär att sjukfrånvaron fortsatt att minska. När vi analyserar sjukfrånvaron nedan och refererar till kommunkoncern avser vi i denna analys Arboga kommun samt det helägda bolaget Arboga kommunal teknik AB.

Sjukfrånvaro anställda inklusive vikarier januari till juni 2024, Arboga kommun inkl. helägda bolag

Förvaltning/bolag	Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid			Varav andelen långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i procent av den totala sjukfrånvaron			Periodens sjuklönekostnad inkl. po-pålägg, tkr		
	30 juni 2022	30 juni 2023	30 juni 2024	30 juni 2022	30 juni 2023	30 juni 2024	Dag 1-14	Dag 15-90	Summa
Socialförvaltningen	12,6%	9,7%	9,0%	42,1%	37,1%	35,4%	4 025	355	4 380
Barn- och utbildningsförvaltningen	6,9%	5,9%	5,6%	20,4%	33,1%	32,4%	2 296	180	2 476
Kommunstyrelseförvaltningen	5,8%	3,2%	2,8%	42,2%	36,1%	29,2%	183	29	212
Summa kommun	9,3%	7,7%	7,2%	32,7%	35,8%	34,3%	6 504	564	7 068
-varav andel sjukfrånvaro som är upp till 60 dagar	6,3%	4,9%	4,7%						
-varav andel sjukfrånvaro som är 60 dagar eller mer	3,0%	2,8%	2,5%						
Summa AKTAB	9,8%	8,1%	6,2%	52,1%	54,8%	35,2%	609	46	655
-varav andel sjukfrånvaro som är upp till 60 dagar	4,7%	3,7%	4,0%						
-varav andel sjukfrånvaro som är 60 dagar eller mer	5,1%	4,4%	2,2%						
Summa totalt koncern helägda	9,3%	7,7%	7,1%	34,5%	37,9%	34,4%	7 113	609	7 723
-varav andel sjukfrånvaro som är upp till 60 dagar	6,1%	4,8%	4,7%						
-varav andel sjukfrånvaro som är 60 dagar eller mer	3,2%	2,9%	2,4%						

Andelen långtidssjukskrivna har minskat i jämförelse med tidigare år. Då både den totala sjukfrånvaron och andelen långtidsfrånvaro minskat indikerar det en minskning även i antal långtidssjukskrivna. För Arboga kommun ser trenden för sjukskrivningar och fördelningen total sjukfrånvaro kontra långtidsfrånvaro ut på ett liknande sätt som i koncernen i stort (se tabell ovan). I Arboga kommunal teknik AB har långtidsfrånvaron minskat kraftigt i förhållande till total sjukfrånvaro i jämförelse med tidigare år och är nu i nivå med Arboga kommun samtidigt som den totala sjukfrånvaron i Arboga kommunal teknik AB har sjunkit markant.

Koncern	Total sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid			Varav andelen långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer) i procent av den totala sjukfrånvaron		
	30 juni 2022	30 juni 2023	30 juni 2024	30 juni 2022	30 juni 2023	30 juni 2024
Alla åldrar och kön	9,3%	7,7%	7,2%	34,5%	37,9%	34,4%
<=29	7,9%	6,6%	6,3%	20,4%	19,2%	15,7%
30-49	8,8%	7,7%	7,4%	33,9%	36,1%	34,8%
>=50	10,1%	8,0%	7,0%	37,3%	43,3%	37,4%
Kvinnor	10,2%	8,1%	7,7%	36,7%	40,2%	37,7%
Män	6,2%	6,3%	5,3%	22,8%	28,3%	18,2%

Av koncernens medarbetare är både den totala sjukfrånvaron och andelen långtidssjukskrivningar fortsatt högre bland kvinnor. För männen har minskning i total sjukfrånvaro varit procentuellt större liksom i andel långtidsfrånvaro. Förhållandet mellan ålder och sjukfrånvaro har förändrats i jämförelse med föregående år, då det nu är åldern 30–49 år som har den högsta totala frånvaron. Bland medarbetare som är 50 år och äldre är andelen långtidssjukfrånvaro fortfarande högre men har trots detta

sjunkit mer vilket indikerar en större sänkning i antalet långtidssjukskrivna i jämförelse med de yngre medarbetarna.

Fördjupad analys av långtidsfrånvaro och dess orsaker januari – juni 2024

Totalt 60 medarbetare har en eller påbörjat en sammanhängande sjukskrivningsperiod om <59 dagar under första halvåret 2024, varav 3 har okänd sjukskrivningsorsak. Av resterande 57 är 18 sjukskrivna på grund av arbetsrelaterad psykisk ohälsa så som stress och utmattning vilket motsvarar 32 procent av sjukskrivningsorsakerna. En medarbetare är sjukskriven på grund av arbetsrelaterad fysisk orsak. 24 är sjukskrivna av fysiska orsaker som inte är konstaterat arbetsrelaterade så som fysiska skador, smärtproblematik och postcovid. Ytterligare 9 har en psykisk ohälsa som inte kan härledas till arbetsrelaterade orsaker och 5 har en diagnostiserad blandproblematik av psykiska och fysiska orsaker där kopplingen till arbete är okänt.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	Bokslut	Budget	Utfall	Utfall	Prognos	Avvikelse
		2023	2024	31-aug 2023	31-aug 2024	2024	budget-prognos 2024
Verksamhetens intäkter	4	191 064	114 681	130 604	125 553	188 330	73 649
Verksamhetens kostnader	5	-1 166 355	-1 138 847	-760 619	-812 301	-1 222 233	-83 386
Jämförelsestörande post	6	4 692	10 000	2 125	763	3 000	-7 000
Avskrivningar		-23 497	-25 300	-15 631	-15 758	-23 700	1 600
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-994 096	-1 039 466	-643 521	-701 743	-1 054 603	-15 137
Skatteintäkter		737 187	754 570	489 699	503 651	756 673	2 103
Generella statsbidrag och utjämning		275 290	269 666	170 957	184 414	273 602	3 936
Finansiella intäkter		23 729	25 050	18 275	20 772	26 629	1 579
Finansiella kostnader		-9 452	-9 720	-6 302	-6 495	-9 728	-8
Jämförelsestörande post	6	0	0	0	0	0	0
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER		32 658	100	29 108	599	-7 427	-7 527
Extraordinära poster		0	0	0	0	0	0
ÅRETS/PERIODENS RESULTAT		32 658	100	29 108	599	-7 427	-7 527

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	31-aug 2023	31-dec 2023	31-aug 2024	Prognos helår 2024
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		366 522	377 126	374 058	395 275
Maskiner och inventarier		39 136	40 516	42 993	45 304
Finansiella anläggningstillgångar exklusive bidrag statlig infrastruktur		424 963	424 963	424 963	424 963
Summa anläggningstillgångar		830 621	842 605	842 014	865 542
Bidrag till statlig infrastruktur		10 856	10 640	10 209	9 993
Omsättningstillgångar					
Förråd		24 862	20 206	22 361	22 000
Fordringar		96 758	105 139	95 277	110 000
Kassa och bank		176 875	133 081	187 137	132 500
Summa omsättningstillgångar		298 496	258 426	304 775	264 500
SUMMA TILLGÅNGAR		1 139 973	1 111 671	1 156 998	1 140 035
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början		704 010	704 010	736 668	736 668
- varav resultatreserv		0	0	22 400	22 400
Årets/periodens resultat		29 108	32 658	599	-7 427
Eget kapital vid årets/periodens slut		733 118	736 668	737 267	729 241
- varav resultatreserv		0	22 400	22 400	14 973
Avsättningar					
Avsättning pensioner		116 917	124 513	149 563	160 524
Avsättning deponi		27 110	27 110	27 110	27 110
Summa avsättningar		144 027	151 623	176 673	187 634
Skulder					
Långfristiga skulder		27 052	26 749	26 146	25 843
Kortfristiga skulder	7	235 776	196 631	216 912	197 317
Summa skulder		262 828	223 380	243 058	223 160
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH		1 139 973	1 111 671	1 156 998	1 140 035
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Ansvarsförbindelser	8	1 336 181	1 298 321	1 811 078	1 805 309
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder o avsättningar		240 815	236 155	245 691	239 922
Övriga ansvarsförbindelser		1 095 366	1 062 166	1 565 387	1 565 387

Notförteckning

Not 1 Redovisningsprinciper

Grundläggande redovisningsprinciper

Arboga kommun har upprättat delårsrapporten med samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som i årsredovisningen i enlighet med reglerna i lagen om kommunal bokföring och redovisning, LKBR och rekommendationer utgivna av Rådet för kommunal redovisning, såvida inget annat anges.

Ändrad redovisningsprincip

Ändringar av redovisningsprinciper görs utifrån RKR R12. Ingen ändring av redovisningsprinciper har gjorts under perioden för delåret förutom sammanställd redovisning.

Sammanställd redovisning

Arboga kommun upprättar ingen sammanställd redovisning per 2024-08-31. Detta gäller såväl räkenskaperna som den förenklade förvaltningsberättelsen. Kommunen bör beakta om de sammanställda räkenskaperna krävs för att möjliggöra relevant och tillräcklig grund för utvärdering av god ekonomisk hushållning. Arboga kommun väljer att i delårsrapporten inte upprätta en sammanställd redovisning med hänvisning till arbetsbördan och behov att få tidig information. Dock finns ett särskilt avsnitt av koncernföretagens och förbundens utfall med helårsprognos samt väsentliga händelser under perioden.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Arboga kommun har upprättat delårsrapporten med samma uppskattningar och bedömningar som i årsredovisningen.

Not 3 Säsongsvariationer

Förändringen av semesterlöneskulden, som avser ej uttagna semesterdagar samt okompenserad övertid, har kostnadsförts inklusive arbetsgivaravgifter för innevarande period med en genomsnittlig förändring över tre år i finansens resultat och som kortfristig skuld i balansräkningen. Detta gör att semesterlöneskulden har väldigt lite påverkan för säsongsvariationen. Övriga säsongsvariationer är uppvärmningskostnader, vinterväghållning samt intäkter från utdelningar av aktier och andelar, dessa säsongsvariationer gör att utfallet för delårsperioden avviker från årsprognosen motsvarande uppskattningsvis 5 miljoner kronor positivt på utfallet för delårsperioden.

Belopp i tkr	31-aug 2023	31-aug 2024
Not 4 - Verksamhetens intäkter		
Taxor och avgifter	15 299	16 487
Försäljningsmedel	10 251	10 751
Försäljning verksamhet	16 972	20 141
Hyror och arrenden	15 508	16 144
Driftbidrag	69 275	58 016
Övriga externa intäkter	3 299	4 014
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	130 604	125 553
Not 5 - Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader inkl. pensioner	-400 187	-419 730
Pensionskostnader	-47 168	-65 634
Köp av verksamhet samt konsultkostnad	-98 807	-99 733
Bidrag och transfereringar	-23 536	-23 365
Lokal-, markhyror o fastighetskostnader	-105 838	-112 018
Driftkostnader. bränsle, energi o vatten	-4 911	-3 790
Övriga externa kostnader	-80 172	-88 031
Not 6 - Jämförelsestörande post Verksamheten		
Försäljning mark o exploatering	2 132	949
Bokfört värde försäljning exploatering	-7	-186
	2 125	763
*Tilläggsupplysning kommunens exploateringsverksamhet		
Bland jämförelsestörande poster ingår kommunens exploateringsverksamhet:		
Intäkter för sålda tomter	2 000	949
Kostnader för sålda tomter	-1	-186
SUMMA EXPLOATERINGSVERKSAMHET	1 999	763

Belopp i tkr	31-aug 2023	31-aug 2024
Not 7 Erhållna generella statsbidrag som ännu ej intäktsförts		
Prestationsbaserade medel utökad bemanning SSK 2022-2023	3 066	0
Prestationsbaserade medel utökad bemanning SSK 2024	0	781
Prestationsbaserade medel i syfte att minska andel timanställningar	4 123	0
Regeringsbeslut "tillfälligt kommunstöd med anledning av Ukraina	218	0
Extra resurser till skolor för att mildra effekterna av inflationen	0	265
Summa:	7 407	1 046
Not 8 Ansvarsförbindelser		
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna o avsättning för anställda och förtroendevalda, se specifikation nedan:	240 815	245 691
Ansvarförbindelse för pensioner intjänade till och med 1997		
Ingående avsättning	218 522	236 155
Ränte- och basbeloppsuppräknig	14 144	14 733
Övrig post	12 980	3 625
Årets utbetalningar inklusive löneskatt	-11 412	-13 276
Förändring löneskatt exkl. löneskatt årets utbetalningar	6 580	4 454
Ändrat livslängdsantagande i RIPS	0	0
Utgående avsättning	240 815	245 691
Konsolideringsgrad kommunens samtliga pensionsförpliktelser	16%	24%
Borgensförbindelser beviljade		
Kommunala bolag(även de som inte ingår i kommunkoncern)		
Arboga Vatten och Avlopp AB	228 000	238 000
-varav utnyttjad borgen	217 977	237 977
Arboga Kommunalteknik AB	5 000	10 000
-varav utnyttjad borgen	5 000	5 000
Kommunfastigheter i Arboga AB	772 000	1 222 000
-varav utnyttjad borgen	615 461	790 678
Arbogabostäder AB	33 200	33 200
-varav utnyttjad borgen	0	0
VafabMiljö Kommunalförbund	28 313	28 313
-varav utnyttjad borgen	7 133	9 890
Västra Mälardalens Kommunalförbund	23 900	28 921
-varav utnyttjad borgen	18 032	18 651
Hjälmarens vattenförbund	4 428	4 428
-varav utnyttjad borgen	4 320	4 320
Övriga borgensförbindelser		
Arboga Golfklubb	525	525
SUMMA BORGENSÅTAGANDEN	1 095 366	1 565 387
SUMMA PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER	1 336 181	1 811 078

Driftredovisning

Belopp i tkr	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad		Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Netto	Netto	Netto	Budg-prog
	31-aug 2024	31-aug 2023	31-aug 2024	31-aug 2023	31-aug 2024	31-aug 2023	31-dec 2023	2024	2024	netto 2024
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	12 809	10 532	-124 681	-112 037	-111 872	-101 505	-155 171	-171 030	-171 030	0
Revision	0	0	-296	-562	-296	-562	-974	-996	-996	0
Valnämnd	451		-598	-18	-147	-18	-26	-251	-251	0
Barn- och utbildningsnämnd	48 380	47 731	-318 629	-303 604	-270 249	-255 873	-386 125	-403 985	-403 985	0
Fritids- och kulturnämnd	5 945	6 429	-19 699	-18 917	-13 754	-12 488	-19 764	-20 444	-21 444	-1 000
Socialnämnd	76 021	81 108	-367 346	-350 597	-291 325	-269 489	-400 613	-439 003	-439 003	0
Summa nämnder	143 606	145 800	-831 249	-785 735	-687 643	-639 935	-962 673	-1 035 709	-1 036 709	-1 000
Finansen	865 312	825 063	-177 070	-156 020	688 242	669 043	995 331	1 035 809	1 029 283	-6 526
Avgår poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter o kostnader i resultaträkningen	-709 600	-840 259	22 253	181 135	-687 347	-659 124	-1 007 949	-1 024 266	-1 026 477	-2 211
Verksamhetens intäkter och kostnader att jämföra med Resultaträkningen	299 318	130 604	-986 066	-760 619	-686 748	-630 016	-975 291	-1 024 166	-1 033 903	-9 737

DRIFTREDOVISNING per verksamhet	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad		Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Netto	Netto	Netto	Budg-prog
	31-aug 2024	31-aug 2023	31-aug 2024	31-aug 2023	31-aug 2024	31-aug 2023	31-dec 2023	2024	2024	netto 2024
Politisk verksamhet	874	357	-9 544	-9 084	-8 670	-8 727	-13 322	-14 324	-14 324	0
Infrastruktur, skydd mm	5 700	4 669	-64 708	-57 119	-59 008	-52 450	-80 100	-89 654	-89 654	0
Fritid och kultur	8 071	8 985	-39 726	-38 288	-31 655	-29 303	-45 332	-47 967	-48 967	-1 000
Pedagogisk verksamhet	54 716	54 104	-322 184	-307 456	-267 468	-253 352	-381 795	-400 353	-400 353	0
Vård och omsorg	45 892	50 645	-323 934	-306 383	-278 042	-255 738	-379 920	-418 816	-418 816	0
Särskilt riktade insatser	22 587	22 951	-29 506	-31 246	-6 919	-8 295	-12 299	-10 381	-10 381	0
Affärsverksamhet	7 615	4 344	-7 229	-5 890	386	-1 546	-3 237	1 288	1 288	0
Gemensamma verksamheter	863 463	824 808	-211 488	-186 288	651 975	638 520	948 663	980 307	973 781	-6 526
Avgår poster ej hänförliga till verksamhetens intäkter o kostnader i resultaträkningen	-709 600	-840 259	22 253	181 135	-687 347	-659 124	-1 007 949	-1 024 266	-1 026 477	-2 211
Summa verksamhetens intäkter och kostnader att jämföra med Resultaträkningen	299 318	130 604	-986 066	-760 619	-686 748	-630 016	-975 291	-1 024 166	-1 033 903	-9 737

Nedan görs en jämförelse med budget, föregående år och helårsprognos.

Budgetramarna kan förändras under året pga. politiska beslut eller för priskompensation, hyresförändringar, förändringar kapitalkostnader eller andra tekniska justeringar. Dessa åskådliggörs i tabellen för budgetförändringar, se nedan. Dessa återrapporteras till kommunstyrelsen.

Nämnderna och kommunstyrelsen i kommunen redovisar för budgetåret 2024 en helårsprognos med en budgetavvikelse på -1,0 miljoner kronor. Den av nämnderna som prognostiserar ett resultat på helår 2024 är fritid- och kulturnämnden som redovisar en avvikelse på -1,0 miljoner kronor jämfört med budget, se mer ingående detaljer nedan i texten.

Övriga nämnder redovisar i helårsprognos inga avvikelser mot budget.

Däremot kan det finnas avvikelser inom nämnd som exempel snöröjning, försäkringar och utredningar inom kommunstyrelseförvaltningen där helårsprognosen indikerar en avvikelse jämfört med budget men där kostnaderna då uppvägs av bland annat lägre personalkostnader.

Inom socialnämnden prognostiseras sammantaget ingen avvikelse mot budget. Däremot prognostiseras underskott inom individ- och familjeomsorgen vilket beror främst på de ökade placeringskostnaderna för familjehemsplaceringar av barn och unga. Dessa ökade kostnader uppvägs av att verksamheten för funktionsstöd haft färre personer med insatsen korttidsvistelse och därmed mycket färre dygn som ska verkställas vilket gör att bemanningen har minskats. Färre personer har också haft insatsen personlig assistans. Det kommer inom vård- och omsorg att behöva arbetas mer kring att säkra bemanningsekonomi. Vård och omsorg prognostiserar också för underskott där det framledes kommer att finnas ett behov av att socialförvaltningen tillsammans med socialnämnden, ser över vad "skäliga levnadsvillkor" innebär för medborgare i Arboga kommun. I framtiden kommer verksamheten troligtvis inte kunna bedriva vård och omsorg med samma utbud som idag, utan här måste en översyn av vilket basutbud som ska erbjudas vår åldrande befolkning utifrån de ekonomiska ramarna.

Barn- och utbildningsförvaltningen prognostiserar totalt sett heller ingen avvikelse mot budget. Men där fritidshem uppvisar en negativ prognos på -0,5 miljoner kronor jämfört mot budget som till viss del beroende på långa öppettider som personalen ska täcka. Grundskolans prognos är -0,8 miljoner kronor jämfört mot budget som delvis förklaras av Götlunda skola där elevantalet minskat och därmed även elevpengen men kostnaderna kvarstår. Anpassad grundskola har också en negativ prognos på -0,8 miljoner kronor som beror på ökat elevantal. Gymnasiet har däremot en positiv prognos på 2,0 miljoner kronor som består av stora interkommunala intäkter och många elever i årskurs 1 på skolan samt del av vakant tjänst.

Fritid- och kulturnämnden prognostiserar ett underskott på -1,0 miljoner kronor jämfört med budget. Den stora avvikelsen avser Ekbacksbadet med en prognos - 1,1 miljoner kronor. Avvikelsen beror på både minskade badavgifter och försäljning, totalt - 0,9 miljoner kronor samt driftkostnader såsom fjärrvärme och VA-kostnader som kommer ge en budgetavvikelse om - 0,4 miljoner kronor, Prognosens antagande är att priser för el, fjärrvärme och vatten ligger inom budgeterad ram och att badets försäljning under hösten följer budget. Personalkostnader uppvisar en mindre budgetavvikelse men genom att verksamheterna är restriktiva med korttidsvikarier och inköp minskar underskottet. Prognosen innehåller en del osäkerhetsfaktorer då det är

fortsatt oroligt i omvärlden och hur det kommer påverka fritids- och kulturnämndens verksamheter är oklart. Hushållen har ökade levnadsomkostnader kan påverka möjligheten att delta i aktiviteter som kostar pengar. Uppvärmningskostnader påverkas av bland annat och prisnivåer. Åtgärdsplan har upprättats och kommer beslutas inom kort. Det finns betydande svårigheter att uppnå en ekonomi i balans under den korta tid som återstår på året.

Ekonomi inom nämnder, styrelse följs kontinuerligt upp. Nämnder som redovisar avvikelser mot budget på helår uppdras att upprätta förslag på åtgärdsplan för att vidta åtgärder mot de obalanser som uppstått i verksamheten.

Finansförvaltningen redovisar sammantaget motsvarande på helåret en budgetavvikelse på -6,5 miljoner kronor. För finansförvaltningen finns flera förklaringar vad gäller avvikelser mot budget såsom högre pensionskostnader, lägre kapitalkostnader men också skatteintäkter som redovisat högre utfall än budgeterat. Det finns även kostnader som inte budgeterats för alls såsom saneringskostnader av mark på 2,8 miljoner kronor i och med påbörjat arbete med nya grundskolan, utredning stadskärnan 1,0 miljoner kronor samt markarbeten badet 1,8 miljoner kronor. Prognosen för exploateringsresultat visar på en avvikelse mot budget -7,0 miljoner kronor med mera.

Bolagens och förbundens resultat kommenteras under Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning.

Ursprunglig budget för 2024 beslutades av Kommunfullmäktige 2023-11-23 §159 i Strategisk- och ekonomisk plan åren 2024-2026. Olika justeringar, tilläggsanslag har beslutats under året enligt delegation såsom lönerrevision, omorganisation eller andra tekniska justeringar. Dessa åskådliggörs i nedanstående tabell för budgetförändringar.

Driftredovisning i tkr Budgetram	Budget 2024 Beslut KF	Kapital- kostnader	Hyror	PO-pålägg	Lönerev. Beslutade exkl. vårdförbundet	Flytt förebygg.vht	Budget 2024 2024-08-31
Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige	162 684	6 166	555	417	1 208	0	171 030
Revision	987	0	0	2	7	0	996
Valnämnd	245	0	0	1	5	0	251
Barn-och utbildningsnämnd	393 398	-371	1 642	2 446	6 870	0	403 985
Fritid- och kulturnämnd	20 343	-57	117	110	297	-366	20 444
Socialnämnd	423 348	213	3 104	3 197	8 776	366	439 003
Finans	-1 000 105	5 951	5 418	6 173	17 163	0	1 035 709

Investeringsredovisning

Belopp i tkr	Årets investeringar			Avvikelse
	Budget 2024	Nettoutgift 31-aug	Prognos 2024	budget- prognos 2024
Kommunstyrelsen	54 952	17 500	43 052	11 900
-varav markförvärv	2 400	0	2 400	0
-varav övrigt KS	1 400	268	1 400	0
-varav fritidsanläggningar	5 400	973	2 750	2 650
-varav fiber	5 000	1 366	4 000	1 000
-varav konst	0	128	150	-150
-varav översvämningsbarriär och reservkraft	800	0	800	0
-varav gator, vägar, broar, lekplatser och GC-vägar	32 191	14 499	29 591	2 600
-varav trafik, trygghet och tillgänglighet	800	184	800	0
-varav övrig infrastruktur	3 961	82	1 161	2 800
-varav exploatering	3 000	0	0	3 000
Barn- och utbildningsnämnd	700	82	700	0
-varav inventarier	700	82	700	0
Fritids- och kulturnämnd	400	173	400	0
-varav inventarier	400	173	400	0
Socialnämnd	5 166	397	4 866	300
-varav inventarier	5 166	397	4 866	300
SUMMA INVESTERING ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	61 218	18 152	49 018	12 200

Investeringarna i helårsprognosen visar en nettoutgift 49,0 miljoner kronor jämfört med budgeterade 61,2 miljoner kronor, vilket innebär en avvikelse på 12,2 miljoner kronor. Orsaker till överskottet härrör främst till Kommunstyrelsens verksamheter och är i huvudsak ej nyttjade belopp avseende fiber, gator och vägar, åtgärder enligt broplan, stabiliseringsåtgärder, dagvatten pumpstationer. Inom anläggningar är badets utemiljö framskjutet då markarbeten behöver göras först samt tidsförskjutningar i projekten inom exploatering.

Fritid- och kulturnämnd samt barn- och utbildningsnämnd redovisar inga avvikelser jämfört med budget. Socialnämnden redovisar en avvikelse jämfört med budget avseende LSS boende Alphyddan på 300 tkr detta då planerad inflyttning är framflyttad till vecka 6, 2025.

Bolagens och förbundens investeringar kommenteras under Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning.

Investeringsbudgeten beslutades i Strategisk och ekonomisk plan år 2024 enligt §159 i kommunfullmäktige 2023-11-23.

Under våren 2024 beslutades om investeringar som inte hunnit slutföras av olika anledningar att föras med till 2024 års totala investeringsbudget. Kompletteringsbudgeten §89 antogs i kommunfullmäktige 2024-04-11. Beloppet som

begärdes i kompletteringsbudgeten uppgick till 17,7 miljoner kronor, mestadels fördelat till KS verksamheter på 16,1 miljoner kronor, samt socialnämnden 1,6 miljoner kronor. Barn- och utbildningsnämnden begärde ingen kompletteringsbudget och fritids- och kulturnämndens begäran avslogs med motivering att det avsåg en verksamhetsanpassning som ska utföras av Arboga Kommunfastigheter AB med tillhörande hyreskonsekvens.

Kommunstyrelsen beviljas utöver kompletteringsbudgeten enligt samma beslut ett tilläggsanslag på 1,5 miljoner kronor till investeringsområdet fritidsanläggningar för att kunna utveckla utomhusmiljön på Ekbacksbadet.

Under 2024 beslutades senare även om en omprioritering enligt § 136 Kommunfullmäktige 2024-06-18 inom Kommunstyrelsens verksamheter från markförvärv till fritidsanläggningar på 2,6 miljoner kronor. Det beslutades även om investeringsmedel för beredskap och civilt försvar §137 vid samma sammanträde, om omdisponering 0,8 miljoner kronor från gator och vägar, broar, lekplatser och GC-väg till kommunstyrelseförvaltningen för medfinansiering av inköp av översvämningsbarriär och reservkraft.

Bolagens och förbundens investeringar kommenteras under Utvärdering av resultat och ekonomisk ställning.